

**Wymagania na poszczególne oceny do programu nauczania „Poznać przeszłość” historii dla klasy 3
zakres podstawowy
w ZS Nr 3 im. Króla Jana III Sobieskiego w Stalowej Woli**

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I. Świat w drugiej połowie XIX wieku						
Od wojny krymskiej do zjednoczenia Włoch	<ul style="list-style-type: none"> • Wojna krymska i jej następstwa • Plany zjednoczenia Włoch • Wojna z Austrią i jej skutki • Zjednoczenie Włoch 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie wojnę krymską (1853-1856), powstanie Królestwa Włoch (1861) - identyfikuje postać Giuseppe Garibaldiego - wymienia skutki wojny krymskiej - wymienia główne etapy jednoczenia Włoch 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>odwilż posewastopolska, risorgimento</i> - lokalizuje w czasie: przyłączenie Wenecji do Włoch (1866), przyłączenie Rzymu do Włoch (1870) - lokalizuje w czasie i przestrzeni wyprawę „tysiąca czerwonych koszul” (1860) - identyfikuje postacie: Wiktora Emanuela II, Camilla Cavoura - wyjaśnia, jaką rolę w procesie jednoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>pan-slawizm</i> - lokalizuje w czasie wojnę koalicji francusko-sardyńskiej z Austrią (1859) - lokalizuje w przestrzeni etapy jednoczenia Włoch - identyfikuje postacie: Mikołaja I, Aleksandra II - przedstawia przebieg wojny krymskiej - omawia politykę prowadzoną przez rząd Camilla Cavoura 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie pokój w Paryżu (1856) - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy pod Magentą i Solferino (1859) - lokalizuje w czasie i przestrzeni zdobycie Sewastopola (1855) - wyjaśnia, dlaczego wojna krymska może być uważana za koniec porządku wiedeńskiego - porównuje koncepcje zjednoczenia Włoch proponowane przez Giuseppe 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, jakie znaczenie dla sytuacji politycznej w Europie miała klęska Rosji w wojnie krymskiej - ocenia rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w jednoczeniu państwa włoskiego

		Włoch odegrał Piemont	- wyjaśnia, dlaczego zjednoczenie Włoch	Garibaldi i Camilla Cavoura	
--	--	-----------------------	---	-----------------------------	--

			- opisuje proces jedno- czenia Włoch	można nazwać procesem oddolnym	- wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Francja w procesie jednoczenia Włoch	
Zjednoczenie Niemiec	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkie czy Małe Niemcy? • Związek Północnoniemiecki • Wojna z Francją i zjednoczenie Niemiec • Komuna Paryska 	<p>- stosuje pojęcie <i>zjednoczenie „krwią i żelazem”</i></p> <p>- lokalizuje w czasie ustanowienie Cesarstwa Niemieckiego (1871)</p> <p>- identyfikuje postać Ottona von Bismarcka</p> <p>- wyjaśnia, na czym miał polegać proces jednoczenia Niemiec „krwią i żelazem”</p> <p>- wymienia wydarzenia, które składały się na proces jednoczenia Niemiec „krwią i żelazem”</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Małe Niemcy, Wielkie Niemcy, Komuna Paryska</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: wojnę koalicji prusko-austriackiej z Danią (1864), wojnę prusko-austriacką (1866), wojnę francusko-pruską (1870)</p> <p>- identyfikuje postacie: Wilhelma I Hohenzollerna, Napoleona III</p> <p>- przedstawia przyczyny i skutki wojny Austrii z Prusami</p>	<p>- lokalizuje w czasie: utworzenie Niemieckiego Związku Celnego (1834), utworzenie Związku Północnoniemieckiego (1867), powstanie Austro-Węgier (1867), Komunę Paryską (III-V 1871)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni etapy jednoczenia Niemiec</p> <p>- przedstawia proces budowania potęgi gospodarczej i politycznej Prus w XIX w.</p> <p>- omawia przyczyny i</p>	<p>- lokalizuje w czasie: pokój w Pradze (1866), pokój we Frankfurcie (V 1871)</p> <p>- lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Sadową (1866), oblężenie i kapitulację Sedanu (1870)</p> <p>- identyfikuje postacie: Louisa Adolphe’a Thiersa, Franciszka Józefa I, Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego</p> <p>- wyjaśnia, jakie znaczenie dla układu sił w</p>	<p>- ocenia, która spośród wojen stoczonych przez Prusy była najważniejsza i najbardziej ryzykowna</p> <p>- ocenia politykę zjednoczeniową Ottona von Bismarcka</p>

		ze m"	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej - opisuje, jakimi metodami Otto von Bismarck zdecydował się dokonać zjednoczenia Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> skutki wojny Prus i Austrii i z Danią - wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja Austrii i Prus w procesie jednoczenia państw niemieckich - wyjaśnia, dlaczego zjednoczenie Niemiec można nazwać procesem odgórnym 	<ul style="list-style-type: none"> Europie miało powstać Cesarstwo Niemieckie - wyjaśnia, na czym polegało rewolucyjne znaczenie Komuny Paryskiej - omawia różnice i podobieństwa w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec
--	--	-------	--	--	--

<p>Stany Zjednoczone w XIX wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stany Zjednoczone i ich społeczeństwo • Wojna secesyjna • Skutki wojny secesyjnej • Napływ ludności do USA • Budowa potęgi USA 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie wojnę secesyjną (1861-1865) - identyfikuje postać Abrahama Lincolna - wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej - wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu wojny secesyjnej miało ogłoszenie dekretu o zniesieniu niewolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>demokraci, republikanie, secesja, wojna totalna</i> - lokalizuje w czasie: wybór Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), zniesienie niewolnictwa w USA (1863) - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Gettysburgiem (1863) - identyfikuje postacie: Ulyssesa Granta, Roberta Lee - wyjaśnia, jaki wpływ na gospodarkę i społeczeństwo miała migracja z Europy - omawia kwestię niewolnictwa i jej wpływ na konflikt między Północą a Południem - charakteryzuje polityczne, 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>izolacjonizm, abolicjonizm, taktyka spalonej ziemi</i> - lokalizuje w czasie: ogłoszenie doktryny Monroego (1823), powstanie Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861) - lokalizuje w czasie i przestrzeni atak na Fort Sumter (1861) - identyfikuje postacie: Jamesa Monroego, William Shermana - przedstawia sytuację społeczną i gospodarczą w USA w pierwszej połowie XIX w. - wyjaśnia, na czym polegała polityka izolacjonizmu - przedstawia przebieg wojny secesyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni rozwój terytorialny USA w XIX w. - identyfikuje postać Jeffersona Davisa - porównuje potencjał gospodarczy, społeczny i polityczny obu stron konfliktu w wojnie secesyjnej - omawia skutki ekspansji terytorialnej Stanów Zjednoczonych - przedstawia sytuację rdzennej ludności Stanów Zjednoczonych w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, jakie znaczenie dla Stanów Zjednoczonych miała wojna secesyjna - ocenia, czym różniło się społeczeństwo Stanów Zjednoczonych od społeczeństw krajów europejskich - ocenia, jakie znaczenie dla Stanów Zjednoczonych miała wojna secesyjna
--------------------------------------	--	---	---	---	---	---

			gospodarcze i społeczne skutki wojny secesyjnej			
Ekspansja kolo- nialna	<ul style="list-style-type: none"> • Kolonializm w XIX wieku • Kolonizacja Afryki • Kolonializm w Azji • Następstwa kolonializmu 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>kolo- nializm, imperializm</i> - wymienia przyczyny ekspansji kolonialnej - wymienia skutki ekspansji kolonialnej 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>me- tropolia, protektorat, eksterminacja</i> - lokalizuje w czasie: I wojnę opiumową 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>domi- nium, półkolonia</i> - identyfikuje postać Cecila Rhodesa - lokalizuje w czasie powstanie tajpingów 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Mutsuhito, Ferdinanda de Lessepsa - lokalizuje w czasie: otwarcie Japonii (1854), otwarcie Kanału 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawy kolo- nizatorów wobec rdzennej ludności Afryki

		<p>- wyjaśnia, dlaczego dochodziło do konfliktów kolonialnych</p>	<p>(1839–1841), początek reformy Meiji (1868) - lokalizuje w przestrzeni zasięg imperiów kolonialnych mocarstw europejskich w Afryce i Azji - omawia ekonomiczne, polityczne, militarne, społeczne i kulturowe przyczyny ekspansji kolonialnej - wyjaśnia, dlaczego Japonia w przeciwieństwie do Chin nie uległa kolonizacji - przedstawia skutki rozwoju kolonializmu w XIX w. dla mieszkańców Europy i kolonizowanych kontynentów</p>	<p>(1851–1864), powstanie sipajów (1857– 1859), powstanie bokserów (1899–1901), I wojnę burską (1880–1881), II wojnę burską (1899–1902) - opisuje proces kolonizacji Afryki przez Wielką Brytanię, Niemcy i Włochy - przedstawia przykłady konfliktów kolonialnych - omawia politykę mocarstw europejskich wobec Chin</p>	<p>Sueskiego (1869), powstanie Mahdiego (1881–1899), konferencję berlińską (1885), - omawia przykłady oporu rdzennych ludów Afryki i Azji wobec kolonizatorów - wyjaśnia, jakie znaczenie miał Kanał Sueski dla polityki kolonialnej i imperialnej w XIX w. - omawia przykłady zbrodni kolonizatorów w Afryce</p>	<p>- ocenia skutki ekspansji kolonialnej w Afryce i Azji - ocenia znaczenie XIX-wiecznego kolonializmu dla metropolii i państw kolonizowanych</p>
--	--	---	---	--	--	--

<p>Nowe ideologie i ruchy społeczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De mokratyzacja w Europie • Socjalizm i ruch robotniczy • Chrześcijańska demokracja i nacjonalizm • Ruch na rzecz równouprawnienia kobiet 	<p>– stosuje pojęcia: <i>de- mokratyzacja, antyse- mityzm, emancypacja</i></p> <p>– lokalizuje w czasie przyznanie praw wyborczych kobietom w Polsce (1918)</p> <p>– wymienia nowe ideologie i ruchy społeczne, które powstały w pierwszej połowie XIX w.</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>so- cjaldemokracja, chrze- ścijańska demokracja, nacjonalizm, anarchizm</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: przyznanie powszech- nego prawa wybor- czego we Francji (1848), ogłoszenie En- cykliki <i>Rerum novarum</i> (1891)</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>inter- nacjonalizm, solida- ryzm społeczny, sufra- żystki, feminizm</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie I Międzyna- rodówki (1864), po- wstanie II Międzynaro- dówki (1889)</p> <p>– identyfikuje postać Eduarda Bernsteina</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>darwi- nizm społeczny</i></p> <p>– lokalizuje w czasie powstanie pierwszej partii robotniczej (1869)</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w ruchu robotniczym miała odgrywać I i II Międzynarodówka</p>	<p>– ocenia skutki demo- kratyzacji</p>
---	--	---	---	--	---	---

		<p>- wymienia postulaty ruchu emancypacyjnego kobiet</p>	<p>- identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII - wyjaśnia, na czym polegał proces demokracji - przedstawia najważniejsze postulaty ideologii socjaldemokratycznej, chrześcijańskiej demokracji, nacjonalizmu i anarchizmu</p>	<p>- przedstawia okoliczności powstania ruchu robotniczego - omawia podstawy ideologiczne nacjonalizmu - wskazuje przykłady działań na rzecz równouprawnienia kobiet</p>	<p>- wyjaśnia, jakie postulaty dzieliły anarchistów od socjalistów</p>	
<p>Życie w epoce wielkich przemian</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój nauki • Postęp techniczny • Zmiany ludnościowe • Pozytywizm • Nowe nurty w sztuce i architekturze • Kultura staje się masowa • Aktywny wypoczynek 	<p>- stosuje pojęcia: <i>urbanizacja, pozytywizm, impresjonizm, secesja</i> - identyfikuje postacie: Charlesa Darwina, Alberta Einsteina, Marii Skłodowskiej-Curie, Thomasa Edisona, Émile'a Zoli, Honoré de Balzaca, Claude'a Modesta, Vincenta van Gogha, Pabla Picassa - wymienia wynalazki</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>darwinizm, scjentyzm, realizm, naturalizm</i> - lokalizuje w czasie: ogłoszenie teorii ewolucji Darwina (1859), wynalezienie telefonu (1876), odkrycie polonu i radu (1898) - identyfikuje postacie: Zygmunta Freuda, Dmitrija Mendelejewa, Karola Olszewskiego, Zygmunta Wróblewskiego,</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>postimpresjonizm, historyzm, symbolizm, kubizm, skauting</i> - lokalizuje w czasie: odkrycie promieni Roentgena (1895), pierwszy pokaz filmowy (1895), pierwszy lot samolotem (1903) - identyfikuje postacie: Gregora Mendla, Iwana Pawłowa, Louisa Pasteura, Roberta Kocha, Guglielma Marconiego, Carla</p>	<p>- lokalizuje w czasie: otwarcie pierwszej linii metra w Londynie (1863), opracowanie szczepionki przeciw wściekliznie (1885), zainicjowanie ruchu skautowego (1907) - identyfikuje postacie: Maxa Plancka, Antoinette'a Henriego Becquerela, Ernsta von Siewersa, - opisuje, jakie były przyczyny i skutki wzrostu liczby</p>	<p>- ocenia wpływ postępu technicznego na życie codzienne - ocenia, jakiego znaczenia miał wzrost popularności kultury fizycznej w XIX w.</p>

		<p>techniczne przełomu XIX i XX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy charakterystyczne pozytywizmu - wymienia cechy kultury masowej 	<p>Wilhelma Roentgena, Alexandra Grahama Bella, Augusta Comte'a, Augusta Renoira</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie skutki miał wszechstronny rozwój nauki w drugiej 	<p>Benza, Gottlieba Daimlera, Orvilla i Wilbur Wrightów, Henry'ego Forda, Charlesa Dickensa, Lwa Toł-</p>	<p>ludności w Europie i na świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia, jak zmieniło się podejście XIX- wiecznego społeczeństwa do sposobów 	
--	--	---	---	---	---	--

			<p>połowie XIX i na początku XX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaki wpływ miały wynalazki na rozwój komunikacji - wyjaśnia, jaki wpływ na życie codzienne miały odkrycia naukowe drugiej połowy XIX i początków XX w. - wymienia cechy charakterystyczne scjentyzmu - wymienia nowe nurty w sztuce drugiej połowy XIX i początków XX w. - wyjaśnia, jakie zjawiska i procesy wpłynęły na rozwój kultury maojszej 	<p>stoja, Fiodora Dostojewskiego, Antona Czechowa, Josepha Conrada, Gustava Klimta, Augusta i Louisa Lumière</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia osiągnięcia naukowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i ścisłych - omawia wpływ przemian cywilizacyjnych na zmiany ludnościowe na przełomie XIX i XX w. - przedstawia wkład Polaków w rozwój nauki na przełomie XIX i XX w. - omawia problematykę literatury pozytywistycznej - charakteryzuje sztukę i architekturę drugiej połowy XIX i początków XX w. - wyjaśnia, dlaczego 	<p>spędzania wolnego czasu przez dorosłych i młodzież</p>
--	--	--	--	--	---

				i mpresjonizm stanowił przewrót w XIX-wiecz- nym ma larstwie euro- pejskim		
Rozdział II. Ziemie polskie w drugiej połowie XIX wieku						

<p>Powstanie styczniowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geneza powstania • Wybuch powstania styczniowego • Przebieg walk • Powstanie styczniowe na arenie międzynarodowej • Upadek powstania 	<p>– stosuje pojęcie <i>pol-skie państwo pod-ziemne</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: wybuch powstania styczniowego i ogłosze- nie manifestu Tymcza- sowego Rządu Narodo- wego (22 I 1863), obję- ci e władzy nad powsta- niem przez Romualda Traugutta (X 1863)</p> <p>– identyfikuje postać Romualda Traugutta</p> <p>– wymienia przyczyny powstania stycznio- wego</p> <p>– wymienia wydarze- nia, które miały wpływ na upadek powstania styczniowego</p>	<p>– stosuje pojęcia: „białi”, „czerwoni”, <i>branka</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: brankę (I 1863), wyda- nie aktu uwłaszczenia chłopów w Królestwie Polskim (1864), śmierć Romualda Traugutta (VIII 1864)</p> <p>– lokalizuje w prze- strzeni tereny, które były objęte działaniami polskich partyzantów</p> <p>– identyfikuje postacie: Aleksandra II, Aleksan- dra Wielopolskiego, Lu- dwika Mierosław- skiego,</p> <p>– omawia poglądy „bia- łych” i „czerwonych” na kwestię niepodległości Polski</p> <p>– przedstawia okolicz- ności wybuchu powsta-</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>odwilż posewastopolska</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: ma nifestację na placu Za mkowym (IV 1861), powołanie Rządu Cywil- nego (VI 1862), objęcie dykta tury przez M. Lan- giewicza (III 1863), po- wstanie Rządu Narodo- wego (V 1863)</p> <p>– identyfikuje postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Leopolda Kronenberga, Jarosława Dąbrow- skiego, Stefana Bo- browskiego, Mariana Langiewicza, Michała Murawjowa</p> <p>– wyjaśnia, co dla mieszkańców Króle- stwa Polskiego przynio- sła odwilż posewasto- polska</p> <p>– omawia politykę Aleksandra</p>	<p>– lokalizuje w czasie: powstanie Towarzy- stwa Rolniczego (1858), mianowanie Aleksan- dra Wielopolskiego dy- rektorem Komisji Wy- znań i Oświecenia Pu- blicznego (III 1861), wprowadzenie stanu wojennego (X 1861)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Haukego-Bo- saka, Stanisława Brzó- ski</p> <p>– wyjaśnia, co miało wpływ na odżycie idei niepodległościowyc h na przełomie lat 50. i 60. XIX w.</p> <p>– wyjaśnia wpływ poli- tyki Aleksandra Wielo- polskiego na radykali- zację nastrojów w Kró- lestwie Polskim</p> <p>– porównuje i ocenia programy „białych” i</p>	<p>– ocenia stosunek opi- nii międzynarodowej do powstania stycznio- wego</p>
-----------------------------	--	--	--	--	---	---

			<p>nia styczniowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przebieg walk powstań- cych - przedstawia okolicz- ności upadku powsta- nia styczniowego 	<p>Wielopol- skiego w Królestwie Polskim</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem po- wstania styczniowego 	<p>„czerwonych”</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje charakter walk podczas powsta- nia listopadowego i styczniowego 	
--	--	--	--	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> - omawia sposób organizacji i funkcjonowania polskiego państwa podziemnego - omawia rolę, jaką odegrał Romuald Traugott w powstaniu styczniowym 		
Ziemie polskie po powstaniu styczniowym	<ul style="list-style-type: none"> • Represje po upadku powstania • Od walki do pracy organicznej • Germanizacji na polityka władz niemieckich • Postawy Polaków wobec germanizacji • Walka z germanizacją • Autonomia galicyjska 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>rusyfikacja</i>, <i>pozytywizm warszawski</i>, <i>praca uorganizowana</i>, <i>praca uorganizowana</i> - lokalizuje w czasie strajk szkolny dzieci we Wrześni (1901) - wymienia represje, jakie dotknęły Polaków w różnych zaborach po powstaniu styczniowym - wymienia cechy charakterystyczne pracy organicznej i pracy uorganizowanej - wymienia działania Polaków, które 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>noc apuchtinowska</i>, <i>lojalizm</i>, <i>trójlojalizm</i>, <i>Kulturkampf</i>, <i>rugipruskie</i> - lokalizuje w czasie: Kulturny (1871-1878), noc apuchtinowską (1879-1897), rugipruskie (1885-1890) - identyfikuje postacie: Aleksandra II, Karola Marcinkowskiego, Hipolita Cegielskiego, Michała Drzymały - charakteryzuje represje władz carskich wobec Królestwa Pol- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>tajne komplety</i>, <i>stańcycy</i> - lokalizuje w czasie: powołanie Sejmu Krajowego we Lwowie (1861), nadanie Galicji autonomii (1867), założenie Uniwersytetu Lwowskiego (1885), uchwalenie noweli osadniczej (1904), strajk szkolny w Wielkopolsce (1906), ustawę kagańcową (1908) - identyfikuje postacie: Mieczysława Leńdóchowskiego, Józefa Szujskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: utworzenie poznańskiego Bazaru (1841), rozpoczęcie likwidacji Kościoła unickiego (1875), powstanie Komisji Kolonizacyjnej (1886), powstanie Halkaty (1894) - wyjaśnia, z jakiego powodu w okresie powstaniowym szczególnie znaczenie zyskały idee pozytywizmu - omawia proces formowania polityki władz zaborczych wobec Polaków w Galicji - wyjaśnia, dlaczego Galicję można 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawy Polaków wobec zaborców po powstaniu styczniowym - ocenia rolę Galicji jako ostoji polskiego życia narodowego

		<p>były przykładem walki z ru- syfi kacją i germanizacją - wymienia instytucje życia politycznego, spo- łecznego i kulturalnego,</p>	<p>skiego - omawia politykę Kul- turkampfu wobec Pola- ków w zaborze pruskim - wyjaśnia, w jaki spo- sób władze pruskie walczyły z polskością w sferze ekonomicznej</p>	<p>Kazimierza Badeniego, Andrzeja Za- moyskiego, Fran- ciszka Stefczyka - omawia represje wo- bec uczestników po- wstania</p>	<p>nazywać polskim Piemontem</p>	
--	--	--	---	---	---------------------------------------	--

		które były przejawem autonomii galicyjskiej	<ul style="list-style-type: none"> - omawia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji - podaje przykłady działań w zakresie pracy organicznej i pracy u podstaw we wszystkich trzech zaborach - przedstawia skutki wprowadzenia autonomii w Galicji dla polskiego życia politycznego i społeczno-kulturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób Polacy wyrażali swoją opozycyjną wobec polityki władz zaborczych postawę w powstaniu styczniowym - omawia rolę, jaką odegrała Komisja Kolonizacyjna i Hakata w polityce germanizacji - wyjaśnia, dlaczego walkę Polaków z germanizacją w zaborze pruskim nazywa się „najdłuższą wojną nowoczesnej Europy” - przedstawia poglądy konserwatystów krakowskich zwanych stańczykami 		
Zmiany gospodarcze i społeczne na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> • Rolnictwo w trzech zaborach • Rozwój przemysłu • Przemiany społeczne • Asymilacja Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>emancypacja</i> - lokalizuje w czasie uwłaszczenie chłopów w Galicji (1848) i Królestwie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>asymilacja</i> - lokalizuje w czasie wynalezienia lampy naftowej 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>serwituty</i>, <i>syjoniści</i> - lokalizuje w czasie zniesienie granicy cel- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>liwacy</i>, <i>sztetl</i>, <i>jidysz</i>, <i>Ha-skala</i> - lokalizuje w czasie otwarcie Kolei War- 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie pracy organicznej i pracy u podstaw dla kształtowania się no-

	<ul style="list-style-type: none"> • Emancypantki 	<p>Polskim (1864)</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia gałęzie przemysłu rozwijające się w Królestwie Polskim w drugiej połowie XIX w. - wymienia zmiany społeczne, które zaszły 	<p>(1853)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim - identyfikuje postacie: Ignacego Łukasiewicza, Elżbiety Orzeszkowej 	<p>nej między Rosją a Królestwem Polskim (1851)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Narcyzy Żmichowskiej - charakteryzuje zmiany w rolnictwie na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. 	<p>szawsko-Wiedeńskiej (1845)</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje rozwój rolnictwa we wszystkich trzech zaborach 	<p>wczesnego narodu polskiego</p>
--	--	---	--	--	--	-----------------------------------

		na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX wieku	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia poziom rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich pod zaborami - omawia proces rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim - wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą i społeczną odgrywał okręg łódzki 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje rozwój przemysłu w zaborze pruskim i austriackim - omawia przyczyny i skutki asymilacji Żydów - wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany gospodarcze oraz społeczne i narodowe na polskiej wsi miało uwłaszczenie - przedstawia postulaty i działania polskich emigrantów 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. - opisuje położenie mniejszości żydowskiej na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. 	
Nowe nurty polityczne	<ul style="list-style-type: none"> • Ruch socjalistyczny • Ruch narodowy • Rozwój ruchu ludowego • Rewolucja 1905 roku w Rosji • Rewolucja 1905 roku na ziemiach polskich • Skutki rewolucji z lat 1905-1907 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: powstanie Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), założenie Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), powstanie Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903) - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>solidaryzm narodowy</i> - lokalizuje w czasie: działalność Wielkiego Proletariatu (1882-1885), powstanie Socjalnej Demokracji Królestwa Polskiego (1893), powstanie Ligi Narodowej (1893), krwawą niedzielę w Peters- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: utworzenie Ligi Polskiej (1887), powstanie Stronnictwa Ludowego (1895), powstanie robotnicze w Łodzi (VI 1905) - identyfikuje postacie: Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Stanisława 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni ośrodki wystąpień robotniczych w okresie rewolucji z lat 1905-1907 - identyfikuje postać Zygmunta Miłkowskiego - porównuje cele i założenia programowe PPS i SDKPiL - omawia rozwój 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki rewolucji 1905-1907 na ziemiach polskich

		na Dmowskiego, Wincentego Witosa - wymienia polskie par- tie polityczne reprezen- tujące ruch socjali- styczny, ludowy i naro- dowy	burgu (22 I 1905), stra jki szkolne na zie- miach polskich (1905- 1908) - identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Bolesława Limanow- skiego	Stojałow- skiego, Marii i Bole- sława Wystouchów - omawia proces budo- wania polskiego ruchu narodowego - omawia okoliczności powstania ruchu ludo- wego	partii socjalistycznych, naro- dowych i ludowych na ziemiach polskich	
--	--	---	--	---	--	--

		<p>- omawia skutki rewolucji 1905-1907 na ziemiach polskich</p>	<p>- wymienia postulaty programowe polskiego ruchu socjalistycznego, ludowego i narodowego</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego doszło do wybuchu rewolucji 1905-1907 w Rosji i na ziemiach polskich</p>	<p>- przedstawia przebieg rewolucji 1905-1907 na ziemiach polskich</p> <p>- przedstawia cele strajków szkolnych w latach 1905-1908</p>		
<p>Polska kultura i nauka przełomu XIX i XX wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polski pozytywizm • Młoda Polska • Malarstwo i rzeźba przełomu XIX i XX wieku • Polska nauka pod zaborami • Polscy naukowcy na świecie 	<p>- stosuje pojęcia: <i>pozytywizm warszawski</i>, <i>Młoda Polska (modernizm)</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: pozytywizm w kulturze polskiej (1864-1890), okres Młodej Polski w kulturze polskiej (1890-1918)</p> <p>- identyfikuje postacie: Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza, Jana Matejki, Marii Skłodowskiej-Curie</p> <p>- przedstawia założenia polskiego pozytywizmu</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>malarstwo historyczne</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: Nagrodę Nobla z fizyki dla Marii Skłodowskiej-Curie (1903), Literacką Nagrodę Nobla dla Henryka Sienkiewicza (1905), Nagrodę Nobla z chemii dla Marii Skłodowskiej-Curie (1911)</p> <p>- identyfikuje postacie: Elżbiety Orzeszkowej, Stefana Żeromskiego, Władysława Reymonta,</p>	<p>- identyfikuje postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Marii Konopnickiej, Adama Asnyka, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Stanisława Witkiewicza, Jacka Malczewskiego, Heleny Modrzejewskiej</p> <p>- porównuje założenia polskiego pozytywizmu z ideami romantyzmu i Młodej Polski</p> <p>- wyjaśnia, jaką rolę odgrywała</p>	<p>- identyfikuje postacie: Jana Kasprówicza, Gabrieli Zapolskiej, Leona Wyczółkowskiego, Józefa Mehoffera, Olgi Boznańskiej, Feliksa Nowowiejskiego, Karola Szymanowskiego, Edmunda Strzeleckiego, Ernesta Malinowskiego, Bronisława Piłsudskiego</p> <p>- przedstawia wkład polskich naukowców w rozwój państw Ameryki Południowej</p>	<p>- ocenia wkład twórców okresu pozytywizmu i Młodej Polski w rozwój kultury narodowej</p> <p>- ocenia, jaką rolę w polskiej kulturze odgrywały dzieła nawiązujące do historii Rzeczypospolitej</p>

			<p>Stanisław Wyspiański, Ignacy Jan Paderewski, Zygmunt Wróblewski, Karol Olszewski, Ignacy Łukasiewicz</p> <p>- przedstawia idee Młodej Polski</p>	<p>inteligencja w okresie pozytywizmu</p> <p>- omawia charakterystyczne literatury i sztuki okresu Młodej Polski</p>	<p>i badania nad środowiskiem przyrodniczym Syberii</p>	
--	--	--	---	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> - omawia problematykę polskiej literatury pozytywistycznej - wymienia przykłady dzieł tworzonych „ku pokrzepieniu serc” 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia dorobek polskich naukowców działających w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 		
Rozdział III. I wojna światowa						
Świat w przededniu Wielkiej Wojny	<ul style="list-style-type: none"> • Spory między mocarstwami europejskimi • Powstanie dwóch przeciwstawnych sojuszy • Wojna rosyjsko-japońska • „Kocioł bałkański” • Wyścig zbrojeń • Za mach w Sarajewie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>trójprzymierze</i>, <i>trójporozumienie</i> (<i>entente</i>) - lokalizuje w czasie: zawarcie trójprzymierza (1882), powstanie ententy (1904), wybuch I wojny światowej (28 VII 1914) - lokalizuje w przestrzeni państwa wchodzące w skład trójprzymierza i trójporozumienia - wyjaśnia, dlaczego ukształtowały się trójprzymierze i trójporozumienie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>belle époque</i>, <i>państwa centralne</i>, „<i>kocioł bałkański</i>” - lokalizuje w czasie: wojnę japońsko-rosyjską (1904-1905), I wojnę bałkańską (1912-1913), II wojnę bałkańską (1913), zamach w Sarajewie (28 VI 1914) - identyfikuje postacie: Wilhelma II, arcyksięcia Franciszka Ferdynanda Habsburga - omawia proces tworzenia się bloków poli- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>pan-slawizm</i> - lokalizuje w czasie: zawiązanie sojuszu Francji z Rosją (1892), zdobycie Port Artur przez Japonię (1905), bitwę pod Cuszimą (1905), przyłączenie się Rosji do ententy (1907), aneksję Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry (1908) - lokalizuje w przestrzeni państwa, które na skutek wojen bałkańskich uzyskały największe zdobycze terytorialne - omawia przyczyny, przebieg i skutki 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Weltpolitik</i> - identyfikuje postać Gawriła Principa - charakteryzuje międzynarodowy układ sił na przełomie XIX i XX w. - wyjaśnia, jakie skutki miało prowadzenie <i>Weltpolitik</i> przez Niemcy - wyjaśnia, jak polityka Niemiec na przełomie XIX i XX w. wpłynęła na światowy układ sił - opisuje sytuację na Bałkanach na początku XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ sytuacji na Bałkanach na wybuch konfliktu światowego

			tyczno-militarnych przez I wojną światową - wymienia cele, które skłaniały mocarstwa europejskie do zawie- rania sojuszy	wojny rosyjsko- japońskiej - wyjaśnia, na czym po- legał wyścig zbrojeń na przełomie XIX i XX w.		
--	--	--	--	--	--	--

			<p>- wyjaśnia, dlaczego sytuację na Bałkanach nazywano „kotletem bałkańskim”</p>	<p>- przedstawia skutki wojen bałkańskich</p> <p>- omawia polityczne konsekwencje zamachu w Sarajewie</p>		
<p>Fronty Wielkiej Wojny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wybuch I wojny światowej • Nieudana wojna błyskawiczna • Wojna pozycyjna na froncie zachodnim • Front wschodni • Front bałkański i włoski 	<p>- stosuje pojęcie <i>wojna pozycyjna</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: bitwę nad Marną (IX 1914), bitwę pod Verdun (II-XII 1916), bitwę nad Sommą (VII-XI 1916)</p> <p>- charakteryzuje sposób prowadzenia wojny pozycyjnej</p> <p>- wymienia nowe rodzaje broni zastosowane na froncie zachodnim</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>wojna błyskawiczna</i>, <i>wojna manewrowa</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: bitwę pod Tannenbergiem (VIII 1914), wystąpienia Włoch z trójpłaszczyzną (1915)</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegał plan wojny błyskawicznej</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegał tzw. efekt domina w przypadku wybuchu I wojny światowej</p> <p>- omawia okoliczności, w jakich załamał się niemiecki plan wojny błyskawicznej</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegała wojna manewrowa</p>	<p>- lokalizuje w czasie: bitwę o Gallipoli (1915- 1916), bitwę pod Ypres (1915), bitwę pod Gorlicami (1915)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni państwa, które uczestniczyły w wojnie po stronie państw centralnych lub ententy</p> <p>- identyfikuje postaci: Alfreda von Schlieffena, Ferdynanda Focha, Paula von Hindenburga</p> <p>- wyjaśnia, jaką rolę odgrywały nowe rodzaje broni zastosowane na froncie zachodnim</p> <p>- omawia przebieg działań wojennych</p>	<p>- lokalizuje w czasie: przystąpienie Bułgarii do wojny po stronie państw centralnych (1915), przystąpienie Rumunii do wojny po stronie ententy (1916), przystąpienie Grecji do wojny po stronie ententy (1917)</p> <p>- omawia zmiany w składzie trójpaktu i trójporozumienia</p> <p>- omawia różnice między działaniami zbrojnymi na froncie wschodnim i zachodnim</p> <p>- opisuje działania wojenne na froncie bałkańskim i włoskim</p>	<p>- ocenia, jakie skutki dla państw centralnych miało fiasko planu wojny błyskawicznej</p> <p>- ocenia skuteczność wojny pozycyjnej i manewrowej</p>

			rowa	na froncie zachodnim i wschodnim - wymienia kluczowe momenty w przebiegu działań wojennych na		
--	--	--	------	---	--	--

				froncie wschodnim i zachodnim w latach 1914-1916		
Rewolucje w Rosji	<ul style="list-style-type: none"> • Rewolucja lutowa • Okres dwuwładzy • Rewolucja październikowa • Wojna domowa • Rosja po rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>rewolucja lutowa, rewolucja październikowa</i> - lokalizuje w czasie: wybuch rewolucji lutowej (III 1917), wybuch rewolucji październikowej (6/7 XI 1917), proklamowanie powstania ZSRS (1922) - identyfikuje postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina - omawia skutki rewolucji październikowej - wyjaśnia, dlaczego Rosja po rewolucji stała się państwem totalitarnym 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>dwuwładza, bolszewicy, dyktatura proletariatu, Czeka</i> - lokalizuje w czasie: powołanie Rządu Tymczasowego (III 1917), powołanie Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), podpisanie pokoju brzeskiego (3 III 1918) - identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego - wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej - charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji - wyjaśnia, jaką rolę odegrał Włodzimierz Lenin w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>tezy kwietniowe</i> - lokalizuje w czasie: abdykację Mikołaja II (III 1917), ogłoszenie tezy kwietniowych (IV 1917), uchwalenie konstytucji rosyjskiej (VII 1918), egzekucję rodziny carskiej (VII 1918), wojnę domową (1919-1920) - omawia sytuację militarną, polityczną i gospodarczą w Rosji do 1917 r. - wyjaśnia, dlaczego bolszewicy w okresie dwuwładzy cieszyli się rosnącym poparciem - opisuje przebieg rewolucji październikowej 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>mieniszewicy, eserowcy, kadeci</i> - lokalizuje w czasie rozpędzenie przez bolszewików gromadzenia Konstytucyjnego (I 1918) - identyfikuje postacie: Antona Denikina, Aleksandra Kołczaka, Piotra Wrangla - omawia i porównuje programy rosyjskich stronnictw politycznych - wyjaśnia, co przyczyniło się do sukcesu Armii Czerwonej w wojnie domowej - wyjaśnia, co skłoniło Lenina do brutalnej rozprawy z carem i jego 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia metody stosowane przez bolszewików w celu umocnienia swojej władzy - omawia wpływ rewolucji rosyjskich na układ sił w Europie podczas I wojny światowej

			rewolucji rosyjskich - omawia proces budowania ZSRS	- przedstawia przyczyny wojny domowej - przedstawia metody, jakie stosowali bolszewicy w celu umocnienia swojej władzy	rodziną	
--	--	--	---	---	---------	--

<p>Klęska państw centralnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wojna na morzach • Przystąpienie Stanów Zjednoczonych do wojny • Sytuacja państw centralnych pod koniec wojny • Klęska sojuszników Niemiec • Kapitulacja Niemiec • Skutki Wielkiej Wojny 	<p>- stosuje pojęcie <i>nieograniczona wojna podwodna</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: przystąpienie USA do wojny (IV 1917), rozejm w Compiègne i zakończenie I wojny światowej (11 XI 1918)</p> <p>- identyfikuje postać Thomasa Woodrowa Wilsona</p> <p>- wymienia najważniejsze skutki I wojny światowej dla Europy</p>	<p>- lokalizuje w czasie: rozpoczęcie przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej (1915), pokój brzeski (3 III 1918), rewolucję listopadową w Niemczech (XI 1918-IV 1919)</p> <p>- identyfikuje postać Wilhelma II</p> <p>- wyjaśnia okoliczności i skutki zawarcia pokoju w Brześciu</p> <p>- omawia skutki polityczne, gospodarcze i społeczne Wielkiej Wojny</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>Mitte-leuropa</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: bitwę jutlandzką (V-VI 1916), II bitwę nad Marną (VIII 1918)</p> <p>- identyfikuje postacie: Ericha Ludendorffa</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego Niemcy zdecydowały się na nieograniczoną wojnę podwodną</p> <p>- wyjaśnia, jakie skutki przyniosła nieograniczona wojna podwodna</p> <p>- przedstawia okoliczności przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego państwa centralne poniosły klęskę w I wojnie światowej</p>	<p>- lokalizuje w czasie: wystanie depezy Zim-mermanna (I 1917), kapitulację Austro-Węgier (3 XI 1918)</p> <p>- omawia problemy, z jakimi zmagaly się państwa centralne po 1916 r.</p> <p>- omawia przebieg i skutki rewolucji listopadowej w Niemczech</p>	<p>- ocenia polityczne, ekonomiczne i społeczne skutki I wojny światowej</p>
<p>Polacy na frontach Wielkiej Wojny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polacy u boku Austro-Węgier • Legiony Polskie • Formacje polskie u boku Rosji 	<p>- stosuje pojęcie <i>Legiony Polskie</i></p> <p>- lokalizuje w czasie sformowanie Legionów Polskich (VIII 1914)</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>krzys przysięgowy</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: wymarsz Kompanii Kadrowej (VIII 1914),</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>Błękitna Armia</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powstanie Polskiej Organizacji Wojskowej</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>bajonety</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: powstanie Komisji Tymczasowej Skonfederowanych</p>	<p>- ocenia, jakie znaczenie dla Polaków mogła mieć walka w wojnie toczony przez zaborców</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Polacy w armiach zaborczych • Szlak bojowy Legionów Polskich 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego - wyjaśnia, jakie były zasługi Józefa Piłsudskiego dla tworzenia 	<p>kry- zys przysięgowy (VII 1917)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Józefa Hallera, Romana 	<p>(X 1914), sformowanie Błęki tnej Armii (VI 1917),</p>	<p>Stronnictw Nie- podległościowych (1912), powstanie Cen- tra Inego Komitetu Na- rodowego (VII 1914),</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, czy polskie jednostki wojskowe walczące w czasie I
--	---	---	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Wojsko polskie we Francji 	<p>polskich formacji woj- skowych w czasie I wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia polskie for- ma cje wojskowe wal- czące w I wojnie świa- towej 	<p>Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okolicz- ności powstania Legio- nów Polskich - omawia skutki kry- zysu przysięgowego 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy sto- czone przez Legiony Polskie - omawia polityczne koncepcje niepodległo- ściowe w Galicji i Króle- stwie Polskim - wyjaśnia, jaką rolę miała odegrać I Kompa- nia Kadrowa - omawia szlak bojowy Legionów Polskich - wyjaśnia, w jakim celu powołano Polską Organizację Wojskową 	<p>powstanie kompanii bajorczyków (VIII 1914), powstanie Komi- te tu Narodowego Pol- skiego (XI 1914), bitwę pod Limanową (XII 1914), powstanie Komi- te tu Narodowego Pol- skiego w Lozannie (1917)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Tadeusza Kasprzyc- kiego - omawia proces for- mowania wojska pol- skiego we Francji - omawia genezę Le- gionów Polskich 	<p>wojny światowej speł- niły pokładane w nich nadzieje</p>
<p>Sprawa polska na arenie międ- dzynarodo- wej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawa polska w 1914 roku • Państwa centralne wobec sprawy polskiej • Sprawa polska w polityce ententy • Polacy na konferencji pokojowej w 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Akt 5 listopada</i> - lokalizuje w czasie: wydanie Aktu 5 listo- pada (1916), orędzie Thomasa Woodrowa Wilsona (8 I 1918), traktat wersalski (28 VI 1919) - identyfikuje 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>mały traktat wersalski</i> - lokalizuje w czasie: powołanie Rady Regen- cyjnej (IX 1917), konfe- rencję pokojową w Pa- ryżu (I 1919-I 1920) - wyjaśnia, w jaki spo- sób władze niemieckie i 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: odezwę księcia Miko- ła ja (VIII 1914), odezwę Mikołaja II (XII 1916), deklarację państw en- tenty popierającą po- stanie niepodległej Pol- ski (VI 1918) 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: powołanie Tymczaso- wej Rady Stanu (I 1917), powołanie rządu Jana Kucharzewskiego (XI 1917) - przedstawia stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie Aktu 5 l istopada dla na- rodu polskiego - ocenia rolę, jaką w propagowaniu sprawy polskiej w latach 1914- 1919 odegrał Ignacy Jan Paderewski

	Paryżu	postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Ignacego Jana Paderewskiego, Roma na Dmowskiego	austriackie realizowały obietnice zawarte w Akcie 5 listopada	- wymienia dokumenty dotyczące sprawy polskiej wydawane przez państwa centralne i państwa ententy prawne	mo- mencie wybuchu wojny - omawia przemiany, jakie zachodziły w stanowisku Rosji wobec sprawy polskiej	
--	--------	---	---	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - wymienia postanowienia Aktu 5 listopada - wyjaśnia, dlaczego plan pokojowy prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona miał przełomowe znaczenie dla sprawy polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia postanowienia konferencji pokojowej w Paryżu dotyczące Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia, jak zmieniło się stanowisko państw ententy wobec sprawy polskiej w czasie I wojny światowej 		
Rozdział IV. Świat w okresie międzywojennym						
Świat po Wielkiej Wojnie	<ul style="list-style-type: none"> • Traktat wersalski • Rozpad Austro-Węgier • Traktaty z Bułgarią i Turcją • Liga Narodów • Mały traktat wersalski • Skutki I wojny światowej • Wielki kryzys • <i>New Deal</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Liga Narodów, Wielki Kryzys, New Deal</i> - lokalizuje w czasie: traktat wersalski (28 VI 1919), powstanie Ligi Narodów (I 1920), Wielki Kryzys (1929-1933) - identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta - lokalizuje w przestrzeni nowe państwa, które powstały w Europie po 1918 r. - wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>demi-litaryzacja, mały traktat wersalski, hiperinflacja, „czarny czwartek”, nacjonalizacja, interwencjonizm</i> - lokalizuje w czasie: traktat w Saint-Germain z Austrią (IX 1919), traktat w Neuilly z Bułgarią (XI 1919), traktat w Trianon z Węgrami (VI 1920), traktat w Sèvres z Turcją (VIII 1920), „czarny czwartek” (24 X 1929), wprowadzenie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>bariery spekulacyjna, autarkia, etatyzm</i> - lokalizuje w czasie: dołączenia Niemiec do Ligi Narodów (1926), dołączenia ZSRS do Ligi Narodów (1934) - identyfikuje postać Mustafy Kemala Paszy - wyjaśnia, dlaczego doszło do przyjęcia tzw. małego traktatu wersalskiego - wyjaśnia, z jakiego powodu po I wojnie światowej pojawiło 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: epidemię grypy hiszpanki (1918-1920), traktat w Lozannie (VII 1923) - wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do upadku sułtanatu w Turcji - omawia nowy układ sił w Europie po zakończeniu I wojny światowej - przedstawia, w jaki sposób państwa próbowały chronić swoją gospodarkę przed Wielkim Kryzysem 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki wprowadzenia tzw. małego traktatu wersalskiego - ocenia rolę Ligi Narodów w okresie międzywojennym - ocenia rolę keynesizmu w wychodzeniu USA i państw europejskich z Wielkiego Kryzysu - ocenia skutki Wielkiego Kryzysu

		<p>postanowienia traktatu wersalskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zjawiska i procesy charakterystyczne dla Wielkiego Kryzysu 	<p>planu New Deal (1933)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni postanowienia traktatu wersalskiego 	<p>zjawisko hiperinflacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia, w jaki sposób doszło do Wielkiego Kryzysu w USA i rozprzestrzenienia się go na cały świat 		
--	--	--	---	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - wymienia postanowienia pokojów z Austrią, Węgrami, Bułgarią i Turcją - charakteryzuje gospodarcze i społeczne skutki I wojny światowej - przedstawia działania podjęte przez władze USA w ramach New Deal w celu wyjścia z kryzysu gospodarczego 			
ZSRS - imperium komunistyczne	<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie ZSRS • Gospodarka ZSRS • Rządy Stalina • Kult jednostki • Międzynarodowa działalność Kominternu • Zbrodnie sowieckie przed II wojną światową • Rywalizacja i współpraca ZSRS i Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Nowa Polityka Ekonomiczna, kult jednostki</i> - lokalizuje w czasie: utworzenie ZSRS (XII 1922), pakt Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939) - identyfikuje postać Józefa Stalina - omawia zasady Nowej Polityki Ekonomicznej - wyjaśnia, na czym polegał kult 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>komunizm wojenny, kolektywizacja rolnictwa, industrializacja, łagier</i> - lokalizuje w czasie: funkcjonowanie NEP (1921-1928), traktat w Rapallo (IV 1922), przejście władzy przez J. Stalina (1924) - identyfikuje postać Lwa Trockiego - omawia 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>kollektywizm, Gułag, kolektywoz</i> - lokalizuje w czasie: wielką czystkę (1936-1938), Wielki Głód na Ukrainie (1932-1933), akcję polską NKWD (1937-1938) - lokalizuje w przestrzeni regiony, w których znalazły się największe skupiska łańcuchów - wymienia i opisuje 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Międzynarodówka Komunistyczna (Komintern), front ludowy</i> - lokalizuje w czasie powołanie Kominternu (1919) - przedstawia metody, jakimi Józef Stalin porządkował swoich przeciwników politycznych - przedstawia przykłady zbrodni sowieckich przed II wojną 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę Józefa Stalina wobec przeciwników politycznych i własnego narodu - ocenia, jakie skutki przyniosło zrealizowanie w praktyce planu budowy państwa komunistycznego

		jednostki w ZSRS	okoliczności powstania ZSRS - wyjaśnia, na czym polegał komunizm wojenny i jakie niósł ze sobą skutki gospodarcze	etapy przebudowy gospodarki ZSRS	światową - wyjaśnia, dlaczego Józef Stalin zdecydował się na zbliżenie polityczne z III Rzeszą	
--	--	------------------	---	----------------------------------	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jakim celu wprowadzono kult Józefa Stalina w ZSRS - opisuje relacje so- wiecko- niemieckie w okresie międzywojen- nym 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie cele gospodarcze przyświe- ca ty władzy sowieckiej po 1928 r. - omawia skutki kolek- tywizacji rolnictwa w ZSRS - wyjaśnia, na czym po- legał i jak działał sys- tem łagrów w ZSRS - charakteryzuje spo- sób sprawowania wła- dzy przez Józefa Stalina 		
Rozwój faszy- zmu w Europie	<ul style="list-style-type: none"> • Narodziny włoskiego faszyzmu • Powstanie nazizmu • Przejęcie władzy przez Hitlera • Rządy Hitlera • Początki zbrodni hitlerowskich • Społeczeństwo III Rzeszy • Kryzys demokracji w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>fa- szyzm, nazizm, Führer</i> - lokalizuje w czasie: ma rsz na Rzym (1922), początek rządów Ad- olfa Hitlera (I 1933) - identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera - wymienia założenia doktryny faszyzmu i na- zizmu - wyjaśnia, jaką rolę 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Duce</i> - lokalizuje w czasie: początek rządów Be- nita Mussoliniego (1922), traktat w Lo- carno (1925), „noc dłu- gich noży” (1934), ustawy norymberskie (1935), „noc kryszta- łową” (1938) - identyfikuje postać Josefa 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>euge- nika</i> - lokalizuje w czasie: pucz monachijski (1923), pakti laterań- skie (1929), Republikę Weimarską (1919- 1933), rozpoczęcie zbrojeń przez Niemcy (1935), remilitaryzację Nadrenii (1936) - omawia proces two- rzenia się faszyzmu we Włoszech 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: powstanie Narodowej Partii Faszystowskiej we Włoszech (1921), powstanie obozów koncentracyjnych w Niemczech (1933), pod- palenie Reichstagu (II 1933) - charakteryzuje sytua- cję wewnętrzną i poli- tykę zagraniczną Repu- bliki Weimarskiej - wyjaśnia, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, które założe- nia ideologii nazistow- skiej mogły prowadzić do zbrodniczej działal- ności jej zwolenników

		odegrali Benito Musso- lini i Adolf Hitler w budowaniu państwa totalitarnego we Włoszech i Niemczech	Goebbelsa - omawia działania, jakie podjął Benito Mussolini w celu utworzenia państwa faszystowskiego we Włoszech - wyjaśnia, w jakich okolicznościach Adolf	- przedstawia przyczyny narodzin nazizmu w Niemczech - wymienia grupy, które zostały wykluczone ze społeczeństwa	dłaczego Adolf Hitler rozprawił się z przywódcami SA - porównuje założenia ideowe włoskiego faszystyzmu i niemieckiego nazizmu	
--	--	--	--	---	---	--

			<p>Hitler przejął władzę w Niemczech</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia proces tworzenia niemieckiego państwa nazistowskiego - omawia metody, które stosowali naziści w celu stworzenia posłusznego sobie społeczeństwa - wymienia działania nazistów, które miały prowadzić do eksterminacji Żydów w Niemczech 	<p>niemieckiego i przedstawiła stosowane wobec nich metody represji</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, z czego wynikał antysemityzm nazistowski i jakie miał konsekwencje - wymienia przykłady zbrodni hitlerowskich w latach 30. XX w. - wyjaśnia, dlaczego Europa w końcu lat 20. i na początku lat 30. XX w. przeżywała kryzys demokracji 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia działania włoskich faszystów i niemieckich nazistów, które świadczą o totalitarnym charakterze stworzonych przez nich państw 	
Przemiany społeczne w okresie międzywojennym	<ul style="list-style-type: none"> • Demokracja i emancypacja kobiet • Rozwój oświaty i nauki • Kultura masowa i mass media • Rozwój techniki • Architektura okresu międzywojennego 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>demokracja</i>, <i>kultura masowa</i>, <i>społeczeństwo masowe</i> - omawia społeczne, polityczne i kulturowe skutki emancypacji kobiet - wymienia cechy kultury masy 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>mass media</i>, <i>społeczeństwo konsumpcyjne</i>, <i>socrealizm</i>, <i>modernizm</i> - identyfikuje postacie: Alberta Einsteina, Alexandra Fleminga - omawia przyczyny i skutki powstania kultury masy 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>funkcjonalizm</i> - lokalizuje w czasie wynalezienie penicyliny (1928) - identyfikuje postacie: Maxa Plancka, Nielsa Bohra - wyjaśnia, dlaczego w okresie międzywojennym pogłębiło się zjawisko laicyzacji 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Bauhaus</i> - identyfikuje postać Le Corbusiera - porównuje rozwój kultury masy w państwach demokratycznych i totalitarnych 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki społeczne demokracji życia po I wojnie światowej - ocenia, które wyznaczniki upowszechnione w okresie międzywojennym najbardziej zmieniły życie ludzi

			<ul style="list-style-type: none">- wyjaśnia, na czym polegał socrealizm- omawia cechy charakterystyczne architektury okresu międzywojennego	<ul style="list-style-type: none">- charakteryzuje kierunki w rozwoju nauki i techniki w okresie międzywojennym		
--	--	--	---	---	--	--

<p>Świat na drodze ku nowej wojnie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podboje Włoch i Japonii • Militaryzacja Niemiec • Wojna domowa w Hiszpanii • Przyłączenie Austrii • Rozbiory Czechosłowacji 	<p>- stosuje pojęcia: <i>Ans-chluss, państwa osi</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: ukształtowanie się osi Rzym-Berlin-Tokio (1936-1937), Anschluss Austrii (III 1938), aneksję Czechosłowacji przez Niemcy (III 1939)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni zdobycze Niemiec po przejęciu władzy przez Adolfa Hitlera</p> <p>- identyfikuje postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera</p> <p>- wymienia etapy ekspansji terytorialnej nazistowskich Niemiec w latach 30. XX w.</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Blitzkrieg, appease-ment</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: wojnę domową w Hiszpanii (VII 1936-III 1939), układ monachijski (IX 1938)</p> <p>- identyfikuje postać Franciska Franco</p> <p>- wymienia działania Adolfa Hitlera zmierzające do uczynienia z Niemiec potęgi militarnej</p> <p>- omawia przyczyny i skutki Anschlusu Austrii</p> <p>- wymienia postanowienia konferencji monachijskiej</p> <p>- omawia losy Czechosłowacji po konferencji monachijskiej</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegała polityka</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>pakt antykominternowski</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: podbój Mandżurii przez Japonię (1931-1932), początek niemieckich zbrojeń (1935), napaść Włoch na Etiopię (X 1935-V 1936), remilitaryzację Nadrenii (1936), napaść Japonii na Chin (1937), zajęcie Albanii przez Włochy (1939), aneksję Kłajpedy przez Niemcy (III 1939)</p> <p>- identyfikuje postacie: Neville'a Chamberlaina, Édouarda Daladiera</p> <p>- omawia ekspansję terytorialną Japonii w Azji i jej skutki</p> <p>- przedstawia podboje Włoch w Afryce i Europie</p> <p>- charakteryzuje proces militaryzacji</p>	<p>- lokalizuje w czasie: wystąpienie Niemiec z Ligi Narodów (1933), rzeź nankińską (1937/1938), zniszczenie Guerniki (1937)</p> <p>- identyfikuje postacie: Hajle Sellasjego, Josefa Tiso</p> <p>- omawia przyczyny wojny domowej w Hiszpanii</p> <p>- wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny w Hiszpanii miało wsparcie niemieckie i włoskie udzielone gen. Francisco Franco</p> <p>- wyjaśnia, kto i dla czego opowiedział się po stronie wojsk republikańskich w wojnie domowej w Hiszpanii</p> <p>- porównuje politykę podbojów Japonii, Włoch i III Rzeszy w</p>	<p>- ocenia postawę państw europejskich wobec wojny domowej w Hiszpanii</p> <p>- ocenia skutki stosowania polityki <i>appease-mentu</i> wobec Adolfa Hitlera</p>
--	---	--	---	--	--	--

			<i>appea- sementu</i>	Niemiec - wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do zwołania międzynarodowej konferencji w Monachium	okresie międzywojennym	
--	--	--	-----------------------	---	---------------------------	--

				- przedstawia proces budowania sojuszy polityczno-militarnych przez III Rzeszę		
Rozdział VII. II Rzeczpospolita						
Odrodzenie Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • Pierwsze ośrodki polskiej władzy • Odzyskanie niepodległości • Ustrój nowego państwa • Trudne początki niepodległości 	<p>- lokalizuje w czasie: przejście przez Józefa Piłsudskiego władzy wojskowej w Polsce (11 XI 1918), uchwalenie ma tej konstytucji (II 1919)</p> <p>- identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada 1918 r. jest uważany za datę odzyskania przez Polskę niepodległości</p>	<p>- lokalizuje w czasie: działalność Rady Regencyjnej (X 1917–XI 1918), objęcie przez Józefa Piłsudskiego funkcji Tymczasowego Naczelnika Państwa (XI 1918), otwarcie obrad Sejmu Ustawodawczego (II 1920)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni siedziby pierwszych ośrodków władzy na ziemiach polskich</p> <p>- identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Wincentego Witosa, Jędrzeja Moraczewskiego</p> <p>- wymienia lokalne ośrodki polskiej</p>	<p>- lokalizuje w czasie: powstanie Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (XI 1918), rząd Jędrzeja Moraczewskiego (XI 1918–I 1919), wybory do Sejmu Ustawodawczego (I 1919), rząd Ignacego Jana Paderewskiego (I–XII 1919)</p> <p>- omawia ustrój II Rzeczypospolitej wynikający z tej konstytucji</p> <p>- opisuje problemy, na jakie napotykała integracja ziem wchodzących w skład odrodzonego państwa</p> <p>- omawia kolejne etapy odradzania się państwa polskiego</p>	<p>- przedstawia i ocenia reformy rządu Jędrzeja Moraczewskiego</p> <p>- wyjaśnia, jakie znaczenie dla odrodzonego państwa polskiego miało objęcie urzędu premiera przez Ignacego Jana Paderewskiego</p> <p>- przedstawia zniszczenia wojenne na ziemiach polskich</p>	<p>- ocenia rolę Józefa Piłsudskiego w procesie kształtowania się początków niepodległości</p>

			władzy powstałe w 1918 r. - omawia wydarzenia polityczne, które do- prowadziły do odzyska- nie przez Polskę nie- podległości w 1918 r.			
--	--	--	---	--	--	--

<p>Kształtowanie się granicy zachodniej i południowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jaka powinna być odrodzona Polska? Powstanie wielkopolskie Powrót Pomorza do Polski I powstanie śląskie II powstanie śląskie Plebiscyt i III powstanie śląskie Spór o Śląsk Cieszyński i Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu 	<p>– stosuje pojęcia: <i>kon- cepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna</i></p> <p>– lokalizuje w czasie powstanie wielkopolskie (27 XII 1918–16 II 1919)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni obszary plebiscytowe</p> <p>– identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego</p> <p>– omawia założenia koncepcji inkorporacyjnej i federacyjnej</p> <p>– wymienia tereny, który były przedmiotem sporu między Rzeczpospolitą a Niemcami po I wojnie światowej</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>plebiscyt</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: I powstanie śląskie (VIII 1919), plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu (VII 1920), II powstanie śląskie (VIII 1920), plebiscyt na Górnym Śląsku (III 1921), III powstanie śląskie (V–VII 1921)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni: zasięg powstania wielkopolskiego, skutki plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Hallera, Wojciecha Korfańskiego</p> <p>– omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego</p> <p>– przedstawia znaczenie powrotu Pomorza do Polski</p> <p>– omawia przyczyny i</p>	<p>– lokalizuje w czasie: przybycie Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), zaślubiny Polski z morzem (II 1920)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni: miejsce symbolicznych zaślubin Polski z morzem, Wolne Miasto Gdańsk, zasięg powstania śląskich</p> <p>– identyfikuje postać Józefa Dowbora-Muśnickiego</p> <p>– przedstawia okoliczności wybuchu powstania wielkopolskiego</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób rozstrzygnięto polsko-niemiecki spór o Pomorze</p> <p>– przedstawia między narodowe decyzje, jakie zapadły w kwestii podziału Górnego</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>kon- wencja górnośląska</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: podział Śląska Cieszyńskiego (VII 1919), podział Górnego Śląska (X 1921)</p> <p>– porównuje i ocenia koncepcje polityczne dotyczące kształtu odrodzonej Rzeczypospolitej i tej</p>	<p>– ocenia, czy podział Górnego Śląska po III powstaniu śląskim był korzystny dla Polski</p> <p>– omawia problemy, które mogły wynikać z podziału Górnego Śląska oraz zapisów traktatu wersalskiego dotyczących Pomorza</p>
---	--	--	---	---	--	--

			<p>skutki powstań śląskich - omawia wyniki plebi- scytów na Górnym Ślą- sku oraz na Warmii, Mazurach i Powiślu</p>	<p>Ślą- ska po III powstaniu śląskim - omawia przyczyny i skutki sporu polsko- czeskiego o Śląsk Cie- szyński</p>		
--	--	--	---	--	--	--

<p>Walki o granicę wschodnią</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Konflikt polsko-ukraiński • Początek konfliktu z bolszewikami • Ofensywa bolszewików • Bitwa Warszawska • Pokój ryski • Sprawa Wileńszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>cud nad Wisłą</i> - lokalizuje w czasie: wojnę polsko-bolszewicką (II 1919-18 III 1921), pokój ryski (18 III 1921) - lokalizuje w czasie i przestrzeni Bitwę Warszawską (13-15 VIII 1920) - lokalizuje w przestrzeni granicę określoną w pokoju ryskim - identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego - wyjaśnia, dlaczego Bitwę Warszawską nazywano <i>cudem nad Wisłą</i> - wymienia postanowienia pokoju ryskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Orlęta Lwowskie</i> - lokalizuje w czasie: wojnę polsko-ukraińską (XI 1918-VII 1919), operację niemeńską (IX 1920), utworzenie Litwy Środkowej (X 1920) - lokalizuje w przestrzeni terytorium Litwy Środkowej - identyfikuje postacie: Michała Tuchaczewskiego, Lucjana Żeligowskiego - omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej - wyjaśnia, co zdecydowało o sukcesie Polaków w Bitwie Warszawskiej - wyjaśnia, w jaki sposób rozwiązano polsko-litewski spór o Wilno 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>linia Curzona</i> - lokalizuje w czasie: zawarcie sojuszu II RP z URL (IV 1920), utworzenie Rady Obrony Państwa (VII 1920), przyłączenie Litwy Środkowej do Polski (1922) - lokalizuje w czasie i przestrzeni zajęcie Kijowa przez wojska polskie i ukraińskie (V 1920) - lokalizuje w przestrzeni: linię Curzona, bitwę pod Komarowem (VIII 1920) - identyfikuje postacie: Symona Petlury, Władysława Grabskiego - wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do zawarcia sojuszu polsko-ukraińskiego - wyjaśnia, jakie skutki polityczne i militarne miała ofensywa bolsze- 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie zawarcie traktatu brzeskiego z URL (II 1918) - identyfikuje postacie: Tadeusza Rozwadowskiego, Siemiona Budionnego - przedstawia proces tworzenia się państwowości ukraińskiej w Galicji Wschodniej - omawia walki Polaków o Lwów, Galicję Wschodnią i Wołyń w latach 1918-1919 - omawia etapy Bitwy Warszawskiej - porównuje siły obu armii biorących udział w Bitwie Warszawskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia polityczne i militarne znaczenie Bitwy Warszawskiej - ocenia sposób rozwiązania polsko-litewskiego sporu o Wilno
----------------------------------	---	--	---	---	--	--

				wików w 1920 r. - wyjaśnia, na czym po- legał polski plan obrony Warszawy przed woj- skami bolszewickimi		
--	--	--	--	---	--	--

<p>Rządy parlamentarne i sanacyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Konstytucja marcowa • Elekcja i śmierć prezydenta Narutowicza • Rządy parlamentarne w II Rzeczypospolitej • Geneza przewrotu majowego • Przewrót majowy • Scena polityczna II Rzeczypospolitej • Nowela sierpniowa • Rządy sanacyjne • Represje wobec opozycji • Konstytucja kwietnia • Obóz sanacyjny po śmierci Piłsudskiego • Polski autorytaryzm 	<p>– stosuje pojęcia: <i>sana- cja</i>, <i>autorytaryzm</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: uchwalenie konstytucji marcowej (17 III 1921), zabójstwo prezydenta G. Narutowicza (16 XII 1922), przewrót majowy (12–15 V 1926), konstytucję kwietniową (24 IV 1935)</p> <p>– identyfikuje postacie: Gabriela Narutowicza, Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego</p> <p>– omawia ustrój II Rzeczypospolitej na podstawie konstytucji marcowej</p> <p>– wymienia skutki polityczne przewrotu majowego</p> <p>– wyjaśnia, jakie zmiany</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>par- tyjniactwo</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: prezydenturę I. Mościckiego (VI 1926–IX 1939), uchwalenie noweli sierpniowej (1926), śmierć J. Piłsudskiego (12 V 1935)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Wincen- tego Witosa, Romana Dmowskiego, Józefa Becka, Edwarda Rydz- Śmigłego</p> <p>– przedstawia zakres praw i wolności obywatelskich określonych w konstytucji marcowej</p> <p>– charakteryzuje rządy parlamentarne w II Rzeczypospolitej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała dekompozycja</p>	<p>– lokalizuje w czasie: wybory do Sejmu I kadencji (XI 1922), powołanie rządu Chjeno-Pia- sta (V 1926), powstanie BBWR (1928), wybory brzeskie (XI 1930), proces brzeski (1931– 1932)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Grab- skiego, Macieja Rataja, Ignacego Daszyńskiego, Wojciecha Korfantego, Walerego Sławka</p> <p>– omawia przejawy kry- zysu politycznego w Polsce w połowie lat 20. XX w.</p> <p>– omawia przebieg przewrotu majowego</p> <p>– wymienia ugrupowa- nia opozycyjne wobec rządów sanacji</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób sanacja rozprawiła się z</p>	<p>– lokalizuje w czasie: Kongres Obrony Prawa i Wolności Ludu (VI 1930), założenie obozu w Berezie Kartuskiej (1934), powstanie ONR (1934), powstanie Frontu Morges (1936), powstanie OZN (1937)</p> <p>– charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczy- politej</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę miał odgrywać BBWR w polskim życiu politycz- nym</p> <p>– porównuje pozycję i uprawnienia prezy- denta w konstytucji marcowej i kwietniowej</p>	<p>– ocenia rządy parla- mentarne w II Rzeczy- politej</p> <p>– ocenia decyzję Józefa Pi łsudskiego o dokona- niu przewrotu politycz- nego w Polsce</p> <p>– ocenia politykę rzą- dów sanacji wobec opozycji</p>
--	---	---	---	--	--	--

		ustrojowe wprowadziła konstytucja kwietniowa	obozu sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego - omawia cechy ustroju autorytarnego w Polsce	opozycją polityczną		
Społeczeństwo i gospodarka II	• Społeczeństwo II Rzeczypospolitej	- stosuje pojęcie <i>Polska A i B</i>	- stosuje pojęcie <i>wojna celna</i>	- stosuje pojęcie <i>etatyzm</i>	- omawia sytuację prawną mniejszości narodowych w Polsce	- ocenia politykę II Rzeczypospolitej wobec

<p>Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mniejszości narodowe w Rzeczypospolitej • Problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej • Reformy Grabskiego • Budowa portu w Gdyni • Inwestycje przemysłowe w latach 30. 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: wprowadzenie reformy walutowej (1924), budowę Centralnego Okręgu Przemysłowego (1936-1939) - lokalizuje w przestrzeni: Centralny Okręg Przemysłowy, podział na Polskę A i B - identyfikuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego - wymienia mniejszości narodowe i wyznaniowe w społeczeństwie II Rzeczypospolitej - wyjaśnia, dlaczego Gdynia była nazywana „polskim oknem na świat” - wymienia przykłady inwestycji zrealizowanych w ramach COP 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: rozpoczęcie budowy portu w Gdyni (1921), wojnę celną (1925- 1934) - lokalizuje w przestrzeni główne okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej - identyfikuje postać Władysława Grabskiego - omawia strukturę etniczną i wyznaniową społeczeństwa II Rzeczypospolitej - wymienia najważniejsze problemy gospodarcze, przed którymi stanęła II Rzeczypospolita - przedstawia problem reformy rolnej w II Rzeczypospolitej - wyjaśnia, na czym polegała i jakie miała skutki wojna celna z Niemcami 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie czteroletni program gospodarczy (1936- 1940) - lokalizuje w przestrzeni województwa, w których dominowali przedstawiciele mniejszości narodowych - charakteryzuje mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczypospolitą - przedstawia okoliczności budowy portu w Gdyni - wyjaśnia, jaką rolę miał odegrać COP w rozwoju gospodarczym Polski - wymienia cechy charakterystyczne Wielkiego Kryzysu w Polsce - przedstawia zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia realizację reform gospodarczych przez rząd Władysława Grabskiego 	<p>mniejszości narodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia skuteczność reform gospodarczych podejmowanych w II Rzeczypospolitej
-------------------------	--	--	--	--	--	---

				dla rozwoju polskiej gospodarki		
Kultura i nauka w II Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • Początki oświaty w II Rzeczypospolitej • Reformy szkolnictwa • Nauka polska 	- lokalizuje w czasie reformę edukacji Janusza Jędrzejewicza (1932)	- lokalizuje w czasie reformę edukacji Stanisława Grabskiego (1924)	- lokalizuje w czasie Nagrodę Nobla dla Władysława Reymonta (1924)	- identyfikuje postacie: Hugona Steinhausa, Stanisława Wigury, Władysława Tatarkiewicz	- ocenia dorobek kultury i nauki II Rzeczypospolitej

	<ul style="list-style-type: none"> Literatura, teatr i muzyka Kino i radio w międzywojennej Polsce Sztuka i architektura w II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postacie: Janusza Jędrzejewicza, Władysława Reymonta wymienia reformy szkolnictwa przeprowadzone w II Rzeczypospolitej wymienia dziedziny naukowe, w których polscy uczeni zyskali uznanie w latach 20. i 30. 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postacie: Stanisława Grabskiego, Stefana Banacha, Witolda Gombrowicza, Brunona Schulza, Stanisława Ignacego Witkiewicza – Witkacego, Juliana Tuwima przedstawia osiągnięcia polskiej literatury omawia osiągnięcia nauki polskiej w okresie międzywojennym przedstawia najważniejszych twórców polskiej literatury w okresie międzywojennym 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postacie: Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Karola Szymanowskiego, Poli Negri omawia problemy polskiej oświaty w początkach niepodległości wymienia nurty, jakie dominowały w polskim malarstwie dwudziestolecia międzywojennego charakteryzuje sztukę i architekturę w II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rozwój teatru i muzyki w okresie międzywojennym przedstawia rozwój kina i radia w międzywojennej Polsce 	
Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> Polska na arenie międzynarodowej Polityka międzynarodowa w okresie sanacji Przyłączenie Zaolzia Niemieckie żądania wobec 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcie <i>polityka równej odległości (równowagi)</i> lokalizuje w czasie: układy sojusznicze z Francją i Rumunią (1921), pakt Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939) 	<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie: układ o nieagresji między Polską i ZSRS (1932), układ o niestosowaniu przemocy między Polską a Niemcami (1934), przyłączenie Zaolzia do Polski (X 1938), polsko-brytyjski układ sojuszniczy (25 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: <i>Międzymorze, polityka prometejska</i> lokalizuje w czasie: traktat w Locarno (1925), przedstawienie niemieckich roszczeń wobec Polski (X 1938), udzielenie gwarancji 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pojęcie międzynarodowe II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. wyjaśnia, dlaczego idea Międzymorza i polityka prometejska przyniosły fiasko omawia skutki polskiej polityki 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia międzynarodową pozycję Polski w okresie międzywojennym ocenia postawę władz polskich wobec żądań wysuwanych przez III Rzeszę w 1938 r.

	<p>Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za cieśnienie współpracy z Wielką Brytanią i Francją • Pakt Ribbentrop-Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Józefa Becka - wyjaśnia, na czym polegała polityka równej odległości 	<p>VIII 1939)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w prze- strzeni Zaolzie 	<p>Polsce przez Wielką Brytanię (III 1939), wy- powiedzenie deklaracji o niestosowaniu przemocy przez III Rzeszę (IV 1939)</p>	<p>zagranicz- nej prowadzonej w okresie sanacji</p>	
--	---	---	--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> - wymienia żądania wobec Polski wysuwane przez III Rzeszę w 1938 r. - przedstawia postawę polskich władz wobec żądań III Rzeszy 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa - wyjaśnia, jaką rolę w polskiej polityce zagranicznej miał odgrywać sojusz z Francją i Rumunią - omawia sposób realizacji polityki równej odległości - przedstawia okoliczności przyłączenia Związku do Polski - wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miał traktat w Locarno - przedstawia, na czym miała polegać idea Międzymorza i polityka prometejska - omawia proces zacieśniania współpracy Polski z Wielką Brytanią i Francją w przededniu wybuchu II wojny światowej 		
Rozdział VI. II wojna światowa						
Kampania polska	<ul style="list-style-type: none"> • W przededniu wojny • Niemiecka napaść na Polskę • Przeciwko Blitzkriegowi • Napaść sowiecka na Polskę • Ostatnie punkty oporu • Pierwsze 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: a tak III Rzeszy na Polskę (1 IX 1939), napaść wojsk sowieckich na Polskę (17 IX 1939) - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę nad Bzurą (9-18 IX 1939) - identyfikuje postać Henryka 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Blitzkrieg</i>, <i>bitwa graniczna</i>, <i>dziwna wojna</i> - lokalizuje w czasie tzw. bitwę graniczną (1-3 IX 1939) - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Wizną (8-10 IX 1939), 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>provokacja gliwicka</i>, <i>Ein-satzgruppen</i> - lokalizuje w czasie: prowokację gliwicką (31 VIII 1939), upadek Warszawy (28 IX 1939), kapitulację Helu (2 X 1939) - lokalizuje w przestrzeni kierunki 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>przedmoście rumuńskie</i> - lokalizuje w czasie de-filadę niemiecko-sowiecką w Brześciu (22 IX 1939) - identyfikuje postacie: Władysława Langnera, Juliusza Rómmla, Józefa 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia przygotowania Polski do konfliktu z Niemcami i ZSRS - ocenia postawę Wielkiej Brytanii i Francji wobec wojny obronnej Polski - ocenia postawę naczelnego dowództwa i polskich władz w czasie wojny

	zbrodnie hitlerowskie w Polsce	Sucharskiego - wymienia etapy kampanii wrześniowej - wymienia kluczowe wydarzenia kampanii	bitwę pod Kockiem (6 X 1939) - identyfikuje postacie: Władysława Raginisa,	natar- cia wojsk niemieckich na Polskę	Unruga - porównuje potencjał militarny stron konfliktu	obronnej
--	--------------------------------	--	---	--	---	----------

	<ul style="list-style-type: none"> Ocena wojny obronnej 	<p>wrześniowej (np. obrona Westerplatte, bitwa pod Wizną, bitwa nad Bzurą, wkroczenie wojsk sowieckich)</p> <p>- wymienia przykłady zbrodni hitlerowskich w Polsce</p>	<p>Edwarda Rydza-Śmigłego, Tadeusza Kutrzeby, Stefana Starzyńskiego</p> <p>- charakteryzuje etapy kampanii wrześniowej</p> <p>- przedstawia zbrodnie wojsk niemieckich i sowieckich wobec polskich jeńców i ludności cywilnej</p>	<p>- identyfikuje postacie: Franciszka Kleeberga, Franciszka Dąbrowskiego</p> <p>- przedstawia działania dywersyjne przeprowadzone przez Niemców przed wybuchem wojny</p> <p>- opisuje okoliczności agresji ZSRS na Polskę</p> <p>- wyjaśnia przyczyny przegranej Polski w wojnie we wrześniu 1939 r.</p>	<p>- wyjaśnia, jakie znaczenie w planach strategicznych Polski miało tzw. przedmoście rumuńskie</p> <p>- omawia decyzje polityczne władz II Rzeczypospolitej na tle wydarzeń militarnych podczas kampanii polskiej</p>	
<p>Hitler i Stalin dzielą Europę</p>	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca ZSRS i III Rzeszy Sowieckie podboje Podbój Danii i Norwegii przez Niemcy Podbój Belgii, Holandii i Francji Przeciwko Wielkiej Brytanii 	<p>- stosuje pojęcia: <i>pakt Ribbentrop-Mołotow, alianci, kolaboracja, bitwa o Anglię</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: pakt Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939), atak III Rzeszy na Danię i Norwegię (9 IV 1940), rozpoczęcie ofensywy niemieckiej na</p>	<p>- stosuje pojęcie „wojna zimowa”</p> <p>- lokalizuje w czasie: niemiecko-sowiecki traktat o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), wojnę zimową (XI 1939-III 1940), a tak Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941)</p> <p>- lokalizuje w prze-</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Państwo Francuskie (Państwo Vichy), Komitet Wolnej Francji</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: aneksję Litwy, Łotwy i Estonii przez ZSRS (VI 1940), zawieszenie broni w Compiègne (22 VI 1940),</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>ustasze, czętnicy</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: zajęcie Paryża przez Niemcy (14 VI 1940), aneksję Besarabii i północnej Bukowiny przez ZSRS (VIII 1940)</p> <p>- identyfikuje postać Josipa</p>	<p>- ocenia znaczenie dla dalszych losów wojny bitwy o Anglię oraz zaangażowania państw Osi w konflikt na Bałkanach</p>

	<p>nii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wojna na Bałkanach 	<p>Zachodzie (10 V 1940), bitwę o Anglię (VII-X 1940)</p> <p>- lokalizuje w prze- strzeni kraje podbite przez III Rzeszę w 1940 r.</p>	<p>strzeni zmiany w podziale ziem polskich między III Rzeszę i ZSRS w 1939 r.</p> <p>- identyfikuje postacie: Charles'a de Gaulle'a, Winstona Churchilla</p>	<p>uchwalenie Lend-Lease Act (III 1941)</p> <p>- lokalizuje w prze- strzeni obszary zajęte przez ZSRS w latach 1939-1941</p>	<p>Broza-Tito</p> <p>- omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny sowiecko- fińskiej</p> <p>- wyjaśnia, co przyczyniło się do sukcesu bry- tyjskich sił powietrz- nych w bitwie o Anglię</p>	
--	---	--	--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina - przedstawia skutki ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej - wyjaśnia znaczenie zwycięstwa Wielkiej Brytanii i jej sojuszników w bitwie o Anglię 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje cele polityki Adolfa Hitlera i Józefa Stalina w Europie - omawia przyczyny i skutki ekspansji III Rzeszy na państwa skandynawskie - omawia przebieg ekspansji III Rzeszy na Europę Zachodnią - opisuje przebieg i skutki bitwy o Anglię 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Carla Gustava Mannerheima, Vidkuna Quislinga, Philippa Pétaina - wskazuje na mapie kraje, które przystąpiły do sojuszu z państwami Osi - charakteryzuje przebieg ekspansji III Rzeszy na państwa skandynawskie - wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Wielka Brytania w wojnie z III Rzeszą po 1940 r. - charakteryzuje przebieg i skutki walk na Bałkanach 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje postawy władz krajów zachodnioeuropejskich w obliczu niemieckiej agresji w 1940 r. 	
--	--	--	---	---	--	--

<p>Wojna na fron- cie wschodnim</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Napaść Niemiec na ZSRS • Bitwa pod Moskwą • Niemcy i podbita ludność • Wspólnie przeciw Hitlerowi • Bitwa o Stalingrad • Blokada Leningradu 	<p>- stosuje pojęcie <i>koali- cja antyhitlerowska</i></p> <p>- lokalizuje w czasie a tak Niemiec na ZSRS (22 VI 1941)</p> <p>- lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Moskwę (XII 1941), bi- twę pod Stalingradem (VIII 1942-II 1943)</p> <p>- identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina</p> <p>- wskazuje przeło- mowe wydarzenia w przebiegu wojny so- wiecko- niemieckiej</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>ope- racja Barbarossa, Le- bensraum, Lend- Lease Act</i></p> <p>- lokalizuje w czasie i przestrzeni oblężenie Leningradu (IX 1941-I 1944)</p> <p>- identyfikuje postać Georgija Żukowa</p> <p>- omawia przyczyny napaści Niemiec na ZSRS</p> <p>- wyjaśnia, jakie zna- czenie polityczne i mili- ta rne miały klęski wojsk niemieckich w bitwach pod Moskwą i Stalin- gradem</p> <p>- przedstawia politykę okupacyjnych władz niemieckich na zajętych terenach ZSRS</p> <p>- wyjaśnia, jak zacho- wały się Wielka Bryta-</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>wielka wojna ojczyź- niana, „droga życia”</i></p> <p>- lokalizuje w czasie uchwalenie Lend- Lease Act (III 1941)</p> <p>- lokalizuje w prze- strzeni tereny zajęte przez wojska niemiec- kie w wyniku realizacji operacji „Barbarossa”</p> <p>- identyfikuje postać Friedricha von Paulusa</p> <p>- charakteryzuje strate- giczne cele III Rzeszy w kolejnych etapach wojny z ZSRS</p> <p>- opisuje przebieg bi- tew pod Moskwą i pod Sta lingradem</p> <p>- charakteryzuje prze- bieg wojny sowiecko- niemieckiej</p>	<p>- lokalizuje w czasie traktat o współdział- niu Wielkiej Brytanii i ZSRS przeciw III Rzeszy (VII 1941)</p> <p>- identyfikuje postać Stepana Bandery</p> <p>- wyjaśnia, jakie zna- czenie dla losów wojny miało ogłoszenie przez Józefa Stalina wielkiej wojny ojczyźnanej</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego wśród narodów za- mieszkujących ZSRS znalazły się grupy kola- borujące z III Rzeszą</p>	<p>- ocenia znaczenie wojny niemiecko-so- wieckiej dla losów II wojny światowej</p>
-------------------------------------	--	---	---	---	--	---

			nia i USA wobec ataku III Rzeszy na ZSRS			
Polityka Niemiec w okupowanej Europie	<ul style="list-style-type: none"> Sytuacja ludności w okupowanych krajach Kolaboracja z niemieckim okupantem 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: <i>kolaboracja</i>, <i>podludzie</i>, <i>ruch oporu</i> omawia okupacyjną politykę III Rzeszy w 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: <i>przestrzeń życiowa</i>, <i>Generalny Plan Wschodni</i> lokalizuje w przestrzeni kraje, w których 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcie <i>Rési-stance</i> identyfikuje postać Josipa Broza-Tito porównuje politykę III Rzeszy wobec ludności 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Niemcy wykorzystywali animozje pomiędzy podbitymi narodami 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia sytuację w okupowanych przez III Rzeszę krajach Europy Zachodniej i Wschodniej oraz jej wpływ na walkę z okupantem

	<ul style="list-style-type: none"> Ruch oporu i partyzantka w krajach europejskich 	<p>krajach Europy Zachodniej i Wschodniej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu 	<p>działały organizacje kolaboranckie</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postać Philippe'a Pétaina wyjaśnia, na czym miał polegać Generalny Plan Wschodni wyjaśnia, na czym miała polegać niemiecka polityka rasowa 	<p>terenów okupowanych w Europie Zachodniej i Wschodniej</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia rolę partyzantki w walce z okupantem w wybranych krajach Europy 	<ul style="list-style-type: none"> omawia stosunek ludności okupowanych państw do kolaborantów 	
Holokaust	<ul style="list-style-type: none"> Separacja ludności żydowskiej W stronę zagłady Za głada Żydów Powstanie w getcie Postawy wobec Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: <i>za- głada, getto, Holo- kaust, obóz zagłady, obóz koncentracyjny</i> lokalizuje w czasie powstanie w getcie warszawskim (19 IV 1943-16 V 1943) identyfikuje postacie: Mordechaja Anielewicz, Marka Edelmana wymienia przykłady polityki nazistów wobec Żydów wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: <i>dys- kryminacja, stygmatyzacja, eksterminacja, „ostateczne rozwiąza- nie kwestii żydowskiej”, szmalcownik, Rada Po- mocy Żydom „Żegota”</i> lokalizuje w czasie konferencję w Wannsee (I 1942) identyfikuje postacie: Janusza Korczaka, Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego wymienia etapy 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: <i>po- grom, Żydowska Orga- nizacja Bojowa</i> identyfikuje postacie: Reinharda Heydricha, Adolfa Eichmanna, Martyldy Getter, Jana Kar- skiego opisuje metody realizacji polityki hitlerowskiej wobec Żydów (od dyskryminacji do za- głady) przedstawia skalę eksterminacji ludności żydowskiej przedstawia strukturę 	<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie: obowiązek noszenia opasek z gwiazdą Dawida (XII 1939), wprowadzenie kary śmierci dla Żydów próbujących opuścić getto (X 1940) identyfikuje postacie: Zofii Kossak-Szczuckiej, Wandy Krahelskiej, przedstawia postawę Kościoła wobec Holo- kaustu wyjaśnia, czym róż- niła się sytuacja osób gotowych ratować Ży- 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia, jak Holokaust wpływał na postawy wśród ludności terenów okupowanych przez Niemcy

		przykłady miejsc masowej eksterminacji ludności żydowskiej - wymienia przykłady obozów zagłady i obozów koncentracyjnych	polityki hitlerowskiej wobec Żydów (od dyskryminacji do zagłady) - wyjaśnia, w jaki sposób Niemcy zrealizowali	konspiracyjne w getcie warszawskim i omawia ich działalność - porównuje postawy wobec Holokaustu w	różnic w Europie Zachodniej od sytuacji ludzi podejmujących się tego wyzwania w Polsce i innych krajach Europy Wschodniej	
--	--	---	---	--	--	--

			<p>wali plan „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sposób organizacji i cel działania sieci obozów koncentracyjnych oraz obozów zagłady, wyjaśnia różnice pomiędzy nimi – omawia skutki powstania w getcie warszawskim – opisuje postawy ludności Europy wobec Holokaustu 	<p>Europie Zachodniej i Wschodniej</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia formy pomocy Żydom niesione przez ludność krajów okupowanych 		
<p>Wojna poza Europą</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Początek walk w Afryce • Założenie walk w Afryce • Wojna na Atlantyku • Atak na Pearl Harbor • Ofensywa japońska w Azji • Wojna na Pacyfiku 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie <i>bitwa o Atlantyk</i> – lokalizuje w czasie: walki w Afryce (VI 1940–V 1943), a także Japonii na USA (7 XII 1941) – lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Midway (VI 1942), bitwę pod El-Alamejn (VII–XI 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>wilcze stada, U-Boot, konwój</i> – lokalizuje w czasie podpisanie tzw. paktu trzech (1940) – lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Tobrukiem (IV–XI 1941), operację „Torch” (XI 1942), bitwę o Guadalcanal (VIII 1942–II 1943) – identyfikuje 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: niemiecką blokadę Wysp Brytyjskich (1940), kapitulację wojsk niemieckowskich w Afryce (V 1943) – lokalizuje w czasie i przestrzeni: zajęcie północnej Libii przez wojska brytyjskie (I 1941), bitwę na Morzu Korallenowym (V 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: a także wojsk włoskich na Somali Brytyjskie, (VIII 1940), kapitulacja wojsk włoskich w Etiopii (XI 1941), pakt o nieagresji między Japonią i ZSRS (IV 1941), – lokalizuje w czasie i przestrzeni: zajęcie przez Japończyków Indochin 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ przystąpienia USA do wojny na jej przebieg

		1942) - identyfikuje postać Franklina Delano Roo- sevelta - wyjaśnia, jakie zna- czenie dla przebiegu działań wojennych	postacie: Erwina Rommla, Ber- narda Montgo- mery'ego, Dwighta Ei- senhowera	1942) - identyfikuje postać Isoroku Yamamoto - charakteryzuje tak- tykę stosowaną przez	francuskich (VII 1941) oraz Birmy, Ma- lajów, Holenderskich Indii Wschodnich i Fili- pin (1942) - wyjaśnia, co przyczy- niło się do zwycięstwa	
--	--	--	--	--	---	--

		<p>miały bitwy pod El-Alamejn i Midway</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia konsekwencje japońskiego ataku na Pearl Harbor 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przebieg działań zbrojnych w Afryce Północnej w latach 1941-1943 - opisuje przebieg i skutki wojny na Atlantyku - przedstawia okoliczności ataku Japonii na USA 	<p>III Rzeszę i Wielką Brytanię w czasie wojny o Atlantyk</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia polityczne i militarne następstwa zawarcia paktu trzech - przedstawia zasięg ekspansji i politykę japońską w Azji - przedstawia specyfikę wojny na Pacyfiku i wymienia przełomowe stacje zbrojne na tym obszarze podczas II wojny światowej 	<p>aliantów w bitwie o Atlantyk</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia przebieg walk między Włochami i Brytyjczykami w północnej Afryce - wyjaśnia, jakie znaczenie podczas walk na Pacyfiku miały lotniskowce 	
<p>Droga do zwycięstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Początki Wielkiej Koalicji • Bitwa na Łuku Kurskim • Desant na Sycylię i Włochy • Konferencje Wielkiej Trójki • Lądowanie w Normandii i otwarcie drugiego frontu 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Wielka Trójka</i>, <i>Wielka Koalicja</i>, <i>operacja „Overlord”</i> - lokalizuje w czasie konferencję w Teheranie (XI/XII 1943) - lokalizuje w czasie i przestrzeni lądowanie aliantów w 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Karta atlantycka</i>, <i>D-Day</i>, <i>operacja „Market Garden”</i> - lokalizuje w czasie podpisanie Karty atlantyckiej (14 VIII 1941) - lokalizuje w czasie i przestrzeni: lądowanie aliantów na Sycylii (10 VII 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie: konferencję w Casablance (I 1943), bitwę pod Prochorówką (VII 1943), wypowiedzenie wojny Niemcom przez Włochy (X 1943), powstanie w Paryżu (VIII 1944), - lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Włoska Republika Socjalna</i> - lokalizuje w czasie zamieszczenie broni między Włochami i aliantami (IX 1943) - identyfikuje postać Pietra Badoglię - przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę aliantów wobec krajów Europy Środkowo-Wschodniej w świetle postanowień konferencji Wielkiej Trójki

	<ul style="list-style-type: none"> • Ostatnie ofensywy na froncie zachodnim 	<p>Normandii (6 VI 1944)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Franklina Delano Roo- sevelta, Winstona Churchilla, Józefa Sta- lina, Adolfa Hitlera, Be- nita Mussoliniego 	<p>1943), bitwę na łuku Kurskim (VII- VIII 1943), bitwę o Monte Casino (V 1944), opera- cję „Market Garden” (IX 1944)</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Dwighta Eisehowera, Charles’a de Gaulle’a 	<p>pod Falaise (VII 1944), kontrofensywę niemiecką w Ardenach (XII 1944)</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w prze- strzeni obszary zajęte 	<p>skutki polityczne i militarne utworzenia frontu na Sycylii i we Włoszech</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie zna- czenie da przebiegu działań wojennych miały wojska pancerne 	
--	--	---	--	--	--	--

		<p>- wymienia postanowienia konferencji w Teheranie</p> <p>- przedstawia strategiczne znaczenie bitwy na Łuku Kurskim oraz powstania drugiego frontu w Normandii</p>	<p>- przedstawia okoliczności podpisania Karty atlantyckiej i jej postanowienia</p> <p>- omawia proces powstawania koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>- przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w 1943 r.</p> <p>- opisuje cele i skutki lądowania aliantów w Normandii</p>	<p>przez aliantów w 1944 r.</p> <p>- omawia postanowienia konferencji w Casablance</p> <p>- opisuje przebieg walk we Włoszech i w Europie Zachodniej w 1944 r.</p> <p>- określa cele polityczne i strategiczne wielkich mocarstw w końcowej fazie II wojny światowej</p>		
Koniec II wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> • Wyzwolenie Europy Środkowo-Wschodniej • Konferencja w Jaltie • Zajęcie Niemiec i Austrii • Konferencja w Poczdamie • Założenie walk na Pacyfiku 	<p>- stosuje pojęcie <i>porządek jaltański</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: konferencję w Jaltie (4-11 II 1945), konferencję w Poczdamie (17 VII-2 VIII 1945), zrzuconie bomby atomowej na Hiroszimę (6 VIII 1945) i Nagasaki (9 VIII</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>operacja berlińska, taktyka „żabich skoków”</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: operację berlińską (16 IV-2 V 1945), podpisanie przez Niemcy kapitulacji w Reims (7 V 1945), podpisanie przez Niemcy kapitulacji w</p>	<p>- stosuje pojęcie <i>kamikadze</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: operację Bagration (VI- VIII 1944), sforsowanie Wału Pomorskiego (II 1945), śmierć A. Hitlera (30 IV 1945)</p> <p>- lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę o Iwo Jimę (III 1945),</p>	<p>- stosuje pojęcia: <i>Volkssturm, projekt „Manhattan”</i></p> <p>- lokalizuje w czasie: sforsowanie Renu przez wojska aliantów (III 1945), spotkanie w Tor-gau (IV 1945)</p> <p>- identyfikuje postać Roberta Oppenheimera</p> <p>- charakteryzuje</p>	<p>- ocenia decyzję o zrzuconiu bomby atomowej</p> <p>- ocenia politykę aliantów wobec krajów Europy Środkowo-Wschodniej w świetle postanowień konferencji Wielkiej Trójki</p>

Z komentarzem [AB1]: Czy to nie ZR?

		1945) - identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Fran- kl ina Delano Roo- sevelta, Winstona Churchilla, Harry'ego Trumana	Berlinie (8 V 1945), ka- pi tulację Japonii (2 IX 1945) - identyfikuje postacie: Georgija Żukowa, Wilhelma Keitela, Douglasa MacArthura	zajęcie Okinawy (IV 1945) - lokalizuje w prze- strzeni postępy wojsk sowieckich w 1944 r. - lokalizuje w prze- strzeni kierunki ofen- sywy Armii Czerwonej i	strate- gie i nowe metody walki zastosowane przez strony konfliktu na Dalekim Wschodzie			
--	--	--	---	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - omawia postanowienia konferencji w Jałcie i Poczdamie - przedstawia skutki wynależenia oraz pierwszego użycia broni atomowej 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1944-1945 - przedstawia znaczenie konferencji Wielkiej Trójki w Jałcie oraz Poczdamie - wskazuje wydarzenia, które zdecydowały o klęsce Niemiec i Japonii w II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> kierunki ataków alian-tów - identyfikuje postacie: George'a Pattona, Hiro-hi to - omawia strategiczne znaczenie operacji „Bagration” - opisuje okoliczności kapitulacji Niemiec - przedstawia przebieg działań wojennych na Dalekim Wschodzie w 1945 r. - przedstawia okoliczności kapitulacji Japonii 		
Rozdział VII. Polacy podczas II wojny światowej						

<p>Polska pod okupacją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podział ziem polskich • Polityka III Rzeszy wobec Polaków • Niemieckie zbrodnie w Polsce • Polityka ZSRS wobec Polaków • Deportacje w głąb ZSRS • Zbrodnia katyńska • Wobec sowieckiej okupacji 	<p>– stosuje pojęcia: <i>Generalne Gubernatorstwo, kolaboracja, łapanka, deportacja, obóz koncentracyjny, obóz zagłady</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: sowiecko-niemiecki traktat o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), zbrodnię katyńską (IV-V 1940)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni podział ziem polskich pod okupacją</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>wołklista, kontyngent, „gadzinówka”, akcja Inteligencja, Akcja Specjalna „Kraków”, akcja AB, paszportyzacja</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: akcję Inteligencja (1939–1940), Akcję Specjalną Kraków (XI 1939), akcję AB (1940)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni miejsca masowych egzekucji i pochówku polskich oficerów w 1940 r.</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>listy proskrypcyjne, sowiecyzacja</i></p> <p>– lokalizuje w przestrzeni kierunki deportacji ludności polskiej w głąb ZSRS</p> <p>– identyfikuje postać Wandy Wasilewskiej</p> <p>– charakteryzuje sytuację Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy</p> <p>– omawia warunki życia Polaków w Generalnym Gubernatorstwie</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>granatowa policja</i></p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy miało wprowadzenie niemieckiej listy narodowościowej</p> <p>– porównuje okupację niemiecką w Polsce i innych krajach europejskich</p> <p>– charakteryzuje reprezentację gospodarcze okupacyjnych władz sowieckich</p>	<p>– ocenia postawy Polaków, którzy wpisali się na volkslistę</p>
----------------------------	---	--	--	---	---	---

		<p>w 1939 r. i zmiany terytorialne po 1941 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sposoby represji stosowane przez okupanta niemieckiego i sowieckiego - podaje przykłady zbrodni niemieckich dokonanych na ludności polskiej - omawia znaczenie zbrodni katyńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Hansa Franka - opisuje, w jaki sposób Niemcy pozbywali się ludności polskiej z terenów włączonych do Rzeszy - omawia podział ziem polskich okupowanych przez ZSRS i III Rzeszę oraz zmiany wprowadzone po 1941 r. - omawia metody eksterminacji stosowane przez niemieckie okupacyjne władze - przedstawia politykę okupacyjnych władz sowieckich wobec Polaków na Kresach Wschodnich - wskazuje grupy społeczne najbardziej narażone na prześladowania niemieckie i sowieckie 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polegał proces sowieckiej deportacji - opisuje deportacje polskiej ludności z Kresów Wschodnich i warunki życia na zesłaniu - opisuje politykę władz sowieckich wobec polskich jeńców wojennych - przedstawia politykę okupacyjnych władz niemieckich wobec inteligencji polskiej - określa, jakie miały być zasady hitlerowskiej polityki okupacyjnej wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie i jakich sfer życia miały dotyczyć 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia postawy Polaków wobec sowieckiej okupacji 	
--	--	---	---	--	--	--

			kie			
Polskie władze na uchodźstwie	<ul style="list-style-type: none"> • Polski rząd na uchodźstwie • Polskie siły zbrojne na Zachodzie • Układ Sikorski-Majski • Zerwanie stosunków polsko-sowieckich 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>rząd emigracyjny</i>, <i>armia Andersa</i> - lokalizuje w czasie: powstanie rządu polskiego na emigracji (IX) 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: <i>Pol-skie Siły Zbrojne</i>, <i>układ Sikorski-Majski</i> - lokalizuje w czasie: powstanie Polskich Sił Zbrojnych (jesień 1939), układ Sikorski- 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>katastrofa gibraltarska</i> - lokalizuje w czasie: umowę paryską (XI 1939), przeniesienie rządu emigracyjnego do Londynu (VI 1940), 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie <i>Grupa Inicjatywna</i> - lokalizuje w czasie: przerzucenie członków Grupy Inicjatywnej z ZSRS do Warszawy (XII 1941) 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia działalność polskiego rządu emigracyjnego podczas II wojny światowej

	<ul style="list-style-type: none"> • Katastrofa gibraltarska • Polscy komuniści w ZSRS i kraju 	<p>1939), zerwanie stosunków dyplomatycznych między rządem polskim na emigracji a ZSRS (25 IV 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób po klęsce Polski we wrześniu 1939 r. została zachowana ciągłość władz na emigracji</p> <p>– wyjaśnia okoliczności zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem</p>	<p>Majski (30 VII 1941), utworzenie polskiej Partii Robotniczej (I 1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bierut</p> <p>– przedstawia proces budowania Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie</p> <p>– przedstawia postanowienia układu Sikorski-Majski i skutki jego podpisania</p> <p>– opisuje okoliczności utworzenia armii gen. Władysława Andersa</p>	<p>katastrofę gibraltarską (VII 1943), powstanie Krajowej Rady Narodowej (XII 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Gomułki</p> <p>– opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii gen. Andersa</p> <p>– opisuje proces kształtowania się komunistycznego ośrodka władzy w Polsce</p> <p>– wyjaśnia wpływ katastrofy gibraltarskiej na politykę rządu emigracyjnego</p>	<p>– identyfikuje postacie: Marcelę Nowotki, Bolesława Mołojca</p> <p>– wyjaśnia wpływ sprawy katyńskiej na sytuację Polski na arenie międzynarodowej</p> <p>– porównuje politykę rządu emigracyjnego i komunistycznych ośrodków władzy w Polsce</p>	
<p>Polskie Państwo Podziemne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Struktury Polskiego Państwa Podziemnego • Konspiracja wojskowa • Działalność 	<p>– stosuje pojęcia: <i>Pol-skie Państwo Pod-ziemne, Armia Krajowa, Delegatura Rządu na Kraj, rzeź wołyńska, Ak-cja „Burza”</i></p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Zwią-zek Walki Zbrojnej, sa-ботаż, dywersja, Rada Jedności Narodowej</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powołanie Związku</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Służba Zwycięstwu Pol- sce, Związek Odwetu, organizacja „Wachlarz”, Grupy Sztur- mowe</i></p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>ban- derowcy, Narodowa Organizacja Wojskowa, Bataliony Chłopskie, Gwardia Ludowa</i></p>	<p>– ocenia działalność Polskiego Państwa Pod-ziemnego</p>

	<p>Armii Krajowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozostałe podziemne organizacje zbrojne • Konspiracja cywilna • Rzeź wołyńska • Akcja „Burza” 	<p>– lokalizuje w czasie: powstanie Armii Krajowej (14 II 1942), rozpoczęcie akcji „Burza” (1944)</p>	<p>Walki Zbrojnej (XI 1939), powołanie Delegatury Rządu na Kraj (XII 1940), powołanie Rady Jedności Narodowej (I 1944)</p>	<p><i>Szarych Szeregów, Kedyw, Biuro Informacji i Propagandy, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie Służby Zwycięstwu Polsce (IX</p>	<p><i>WRN, Narodowe Siły Zbrojne</i></p> <p>– lokalizuje w czasie utworzenie Ukraińskiej Powstańczej Armii (1942)</p> <p>– identyfikuje postać Stepana Bandery</p>	
--	--	---	--	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie i przestrzeni reż wołyńską (1943) - identyfikuje postać Tadeusza Komorowskiego ps. Bór - wymienia militarne i polityczne struktury Polskiego Państwa Podziemnego - wyjaśnia, czym zajmowały się pion woj-skowy i pion cywilny Polskiego Państwa Podziemnego - przedstawia założenia akcji „Burza” 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w przestrzeni rejonów, w których działały największe skupiska oddziałów partyzanckich - identyfikuje postacie: gen. Stefana Roweckiego ps. Grot, Cyryla Ratajskiego - wyjaśnia, jakie cele polityczne i militarne przyświecały działalności Polskiego Państwa Podziemnego - wyjaśnia, co było celem sabotażu i dywersji organizowanej przez Armię Krajową - omawia strukturę pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego - przedstawia przyczyny i przejawy konfliktu polsko-ukraińskiego na Wołyniu 	<ul style="list-style-type: none"> 1939), akcję scaleniową (1940-1944), utworzenie Krajowej Rady Ministrów (1944), deklarację programową Rady Jedności Narodowej (III 1944) - identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego ps. Hubal, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil - omawia proces budowania konspiracji wojskowej w Polsce pod okupacją - wymienia polskie organizacje podziemne zajmujące się sabotażem i dywersją - wyjaśnia, jaką wizję przyszłej Polski określono w deklaracji Rady Jedności Narodowej - omawia zadania in- 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie cele przyświecały partyzantce powrześniowej, a jakie partyzantce działającej w warunkach okupacji - omawia najsłynniejsze akcje polskiego podziemia - przedstawia podziemne organizacje zbrojne działające poza strukturami rządu londyńskiego 	
--	--	---	--	---	--	--

			- omawia realizację akcji „Burza”	stytucji wchodzących w skład pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego		
Powstanie warszawskie i rok 1945	<ul style="list-style-type: none"> Przyczyny wybuchu powstania Przebieg walk powstańczych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcie <i>go-dzina „W”</i> lokalizuje w czasie: wybuch powstania warszawskiego (1 VIII) 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcia: <i>Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, Manifest PKWN, Rząd Tymczasowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie: powstanie Wojska Polskiego (22 VII 1944), ofensywę zimową 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje pojęcie <i>Rosyjska Wyzwoleńcza Armia Narodowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając

<ul style="list-style-type: none"> • Alianci wobec powstania • Upadek powstania • Znaczenie powstania warszawskiego • Nowe rządy w Polsce • Walki na ziemiach polskich 	<p>1944), kapitulację powstania warszawskiego (2 X 1944)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni rejonu, w których realizowano akcję „Burza”</p> <p>- identyfikuje postać Tadeusza Komorowskiego ps. Bór</p> <p>- omawia przyczyny i skutki powstania warszawskiego</p>	<p>- lokalizuje w czasie: ogłoszenie Manifestu PKWN (22 VII 1944), powstanie Rządu Tymczasowego (31 XII 1944), wyzwolenie Warszawy (I 1945)</p> <p>- lokalizuje w czasie i przestrzeni walki o Wał Pomorski (I/II 1945), wyparcie Niemców z Wielkopolski (II 1945) oraz Gdańska i Gdyni (III 1945)</p> <p>- identyfikuje postać Stanisława Mikołajczyka</p> <p>- wyjaśnia, dlaczego zdecydowano się na akcję „Burza” w Warszawie</p> <p>- wymienia kluczowe momenty w przebiegu powstania warszawskiego</p> <p>- omawia bilans powstania warszawskiego</p>	<p>wojsk sowieckich (I 1945)</p> <p>- lokalizuje w przestrzeni kierunki natarć Armii Czerwonej na ziemiach polskich</p> <p>- identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Zygmunta Berlinga, Tomasza Arciszewskiego</p> <p>- opisuje przebieg walk w czasie powstania warszawskiego</p> <p>- przedstawia postawę alianców wobec powstania warszawskiego</p> <p>- omawia położenie ludności cywilnej Warszawy w czasie powstania</p> <p>- wyjaśnia, jakie znaczenie dla warszawiaków w okresie powstania miała działalność Szarych Szeregów</p> <p>- omawia relacje</p>	<p>- lokalizuje w czasie powstania PKWN (21 VII 1944)</p> <p>- identyfikuje postacie: Ericha von dem Bacha-Zelewskiego, Oskara Dirlewangera, Iwana Sierowa</p> <p>- wyjaśnia, jak zachowały się oddziały 1 Armii Wojska Polskiego wobec walk toczonych w Warszawie</p> <p>- wymienia przykłady zbrodni na ludności cywilnej popełnionych w czasie powstania warszawskiego</p>	<p>sytuację międzynarodową i wewnętrzną</p> <p>- ocenia polityczne i historyczne znaczenie powstania warszawskiego</p>
---	---	--	--	---	--

			- przedstawia przebieg walk na ziemiach polskich w 1945 r.	między władzą komunistyczną w kraju i rządem emigracyjnym po upadku powstania warszawskiego		
--	--	--	--	---	--	--

<p>Polacy na frontach II wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Początki Polskich Sił Zbrojnych • Polskie lotnictwo w Anglii • Walki w Afryce • Udział w wyzwolaniu Włoch i krajów Europy Zachodniej • Formacje zbrojne u boku ZSRS 	<p>– stosuje pojęcie <i>Pol-skie Siły Zbrojne</i></p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę o Monte Cassino (V 1944)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach powstały Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie</p> <p>– omawia losy armii gen. Andersa po jej ewakuacji z ZSRS</p>	<p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę o Narwik (V 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w bitwie o Anglię odegrało polskie lotnictwo</p> <p>– wymienia formacje lotnicze, które brały udział w bitwie o Anglię</p> <p>– opisuje rolę wojsk polskich w wyzwolaniu Europy Zachodniej</p> <p>– przedstawia udział 1 Armii Wojska Polskiego w wyzwolaniu ziem polskich</p>	<p>– lokalizuje w czasie powstanie 1 Dywizji Piechoty im. T. Kościuszki (V 1943)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Tobruk (VIII–XII 1941), pod Lenino (X 1943), bitwę pod Falaise (VI 1944)</p> <p>– identyfikuje postać Zygmunta Berlinga</p> <p>– omawia udział wojsk polskich w walkach w Afryce</p> <p>– omawia proces tworzenia się wojsk polskich u boku Armii Czerwonej</p>	<p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Arnhem (IX 1944), zajęcie Bolonii (IV 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Michała Żymierskiego ps. Rola, Karola Świerczewskiego</p> <p>– opisuje losy polskiej floty wojennej</p> <p>– przedstawia udział 2 Armii Wojska Polskiego w wyzwolaniu Europy Środkowej</p>	<p>– ocenia militarny wkład Polaków na różnych frontach II wojny światowej</p>
--	---	---	--	--	--	--